

UCHWAŁA NR XXVIII/241/20
RADY MIEJSKIEJ W GRÓJCU
z dnia 27 listopada 2020 r.

**w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla
Miasta i Gminy Grójec na lata 2021 – 2027”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876) Rada Miejska w Grójcu uchwała co następuje:

§1

Uchwala się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Grójec na lata 2021 – 2027” o treści stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Grójec.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Ustawa o pomocy społecznej (art. 17 ust. 1 pkt 1) nakłada na samorzady gminne obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych a art. 16b określa zakres strategii. Niniejszy dokument jest kontynuacją uchwalonej w 2014 r. „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2014 – 2020”.

Zgodnie z wymogami w/w ustawy „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych...” musi być zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi gminy. Ponadto dokument ten powinien:

- kształtować aktywny model polityki społecznej w gminie (współpraca wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedstawicieli biznesu),
- zakładać budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego.

Aktualizowana „Strategia...” musi być zgodna z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej dotyczącymi:

- zapewnienia wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,
- zapobieganiu ryzyku „wykluczenia”,
- pomocy dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najsłabszych),
- mobilizacja organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

W ramach prac nad aktualizacją „Strategii...” została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (uzyskane w toku jego bieżącej działalności), Urzędu Miasta i Gminy, Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Powiatowej Policji oraz instytucji i organizacji współpracujących z MGOPS. Wykorzystano także informacje z innych działających na terenie gminy instytucji społecznych oraz korzystano z dostępnych publikacji naukowych i statystyk (m.in. z danych Głównego Urzędu Statystycznego).

Ponadto Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych powinna określać:

- a) cele strategicznych projektowych zmian,
- b) kierunki niezbędnych działań,
- c) sposób realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
- d) wskaźniki realizacji działań.

Dokument niniejszy zawiera wymagane elementy.

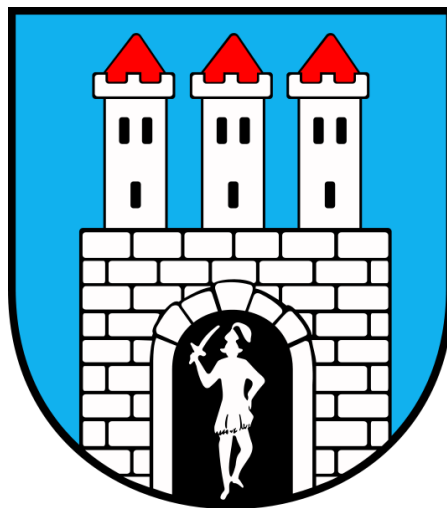
Mając powyższe na uwadze, przedłożenie niniejszego projektu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Grójec na lata 2021 – 2027” do uchwalenia przez Radę Miejską w Grójcu należy uznać za zasadne.

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/241/20

Rady Miejskiej w Grójcu

z dnia 27 listopada 2020r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy i Miasta Grójec na lata 2021 - 2027

opracowana przez: PPUH

„BaSz”

Końskie, ul. Polna 72

przy współpracy:

Urzędu Gminy i Miasta w Grójcu

Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grójcu

Grójec 2020

Spis treści

1. Informacje wstępne.....	7
1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce	7
1.2. Procedura przygotowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027”	8
2. Charakterystyka Gminy i Miasta Grójec	9
2.1. Informacje ogólne o gminie	9
2.2. Budżet gminy	10
2.3. Sytuacja demograficzna gminy Grójec	11
2.4. Infrastruktura społeczna gminy Grójec	14
3. Dokumenty strategiczne	15
3.1. Dokumenty strategiczne polityki społecznej unijnej i krajowej	15
3.2. Polityki regionalne	17
4. System pomocy społecznej w gminie Grójec	22
4.1. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grójcu	22
4.2. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną na terenie gminy Grójec.....	26
5. Diagnoza problemów społecznych Gminy i Miasta Grójec	26
5.1. Sytuacja materialna rodzin	26
5.4. Sytuacja społeczna rodzin	33
5.3. Niepełnosprawność, choroba i starzenie się społeczeństwa	40
5.4. Problemy uzależnień	45
5.5. Pozostałe problemy pomocy społecznej	49
6. Podsumowanie sytuacji społecznej i analiza SWOT	51

6.1. Wnioski z diagnozy	51
6.2. Analiza SWOT	52
7. Cel główny i cele pośrednie w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta Grójec	53
8. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027	55
9. Wdrażanie, zarządzanie i monitoring realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027”	62
9.1. Wdrażanie „Strategii ...”	62
9.2. Monitoring „Strategii ...”	62
9.3. Potencjalne źródła finansowania	63
Spis tabel i wykresów	65

1. Informacje wstępne

1.1. Podstawa prawna systemu pomocy społecznej w Polsce

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do przezwyciężania ich trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Konstytucja RP gwarantuje poszanowanie obywateli, ich praw osobistych, politycznych, ekonomicznych i socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja RP obejmuje dobro rodziny. Preambuła Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 roku wprowadza pojęcie zasady pomocniczości, jako ogólnej prawidłowości przy tworzeniu prawa w Polsce.

Prawne podstawy planowania polityki społecznej w państwach należących do Unii Europejskiej określa Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu działa na podstawie Statutu uchwalonego przez Radę Miejską w Grójcu z dnia 8 października 2018 r – uchwała Nr XLVIII/360/18.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest gminną jednostką budżetową utworzoną w celu realizacji zadań własnych oraz zleconych Gminie. Organizuje i koordynuje całość inicjatyw, przedsięwzięć i zabezpieczeń na rzecz mieszkańców gminy, osób potrzebujących pomocy, wynikających z następujących aktów prawnych:

1. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,

2. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz
  - a) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodów oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej,
  - b) rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,
  - c) rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 1 marca 2005 roku w sprawie kontraktu socjalnego,
  - d) rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 roku w sprawie domów pomocy społecznej,
3. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
4. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo Zamówień Publicznych,
5. ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i represji wojennych i okresu powojennego,
6. ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
7. ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
8. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo Energetyczne,
9. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
10. ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
11. ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
12. ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
13. ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
14. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
15. ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
16. rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005r. w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych,
17. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
18. ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
19. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
20. ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
21. ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
22. ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
23. ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, 24. ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Działalność M-GM-GOPS opiera się ponadto na innych właściwych aktach prawnych, a także aktach normatywnych władz i organów nadrzędnych, m.in.:
1. uchwały Nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start”

2. uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
3. uchwał Rady Miejskiej w Grójcu oraz zarządzeń Burmistrza Gminy i Miasta Grójec w sprawach dotyczących realizacji zadań polityki społecznej na terenie gminy.

1.2. Procedura przygotowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027”

Obecny dokument „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027” jest kolejnym dokumentem strategicznym tego rodzaju, opracowanym dla gminy. Realizując zapisy ustawy o pomocy społecznej, w 2006 r. została opracowana i przyjęta pierwsza Strategia tego rodzaju w gminie Grójec, kolejna została przyjęta Uchwałą Nr XLIX/375/14 Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 17.03.2014r. - „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2014-2020”. Strategia zawierała diagnozę stanu obecnego gminy oraz definiowała cele i podstawowe założenia do roku 2020. Zachowując ciągłość programowania obecny dokument ma odpowiadać na potrzeby społeczności gminy i pomagać w realizacji zadań społecznych przez jednostki gminne.

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych...” musi być zgodna z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju oraz innymi dokumentami strategicznymi Gminy i Miasta Grójec. Ponadto dokument ten powinien kształtować aktywny model polityki społecznej w gminie (współpraca wszystkich instytucji rządowych, samorządowych, pozarządowych oraz przedstawicieli biznesu), zakładać budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego. Musi być ona ponadto zgodna z założeniami polityki społecznej Unii Europejskiej dotyczącymi:

- zapewnienia wszystkim dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług,
- zapobiegania ryzyku „wykluczenia”,
- pomocy dla osób najbardziej narażonych na „wykluczenie” (wspieranie najuboższych),
  - mobilizacji organizacji ze sfery polityki gospodarczej i społecznej.

W ramach prac nad aktualizacją „Strategii ...” została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grójcu (uzyskane w toku jego bieżącej działalności), Urzędu Gminy i Miasta w Grójcu, Komendy Powiatowej Policji w Grójcu, Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu oraz instytucji i organizacji współpracujących z M-GM-GOPS. Uzupełniając korzystano z dostępnych publikacji naukowych i statystyk (m.in. dane Głównego Urzędu Statystycznego, Monitora miast).

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, opracowana została strategia rozwiązywania problemów społecznych na najbliższe lata, która stanowi rozwinięcie działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze społecznej.

2. Charakterystyka Gminy i Miasta Grójec

2.1. Informacje ogólne o gminie

Gmina Grójec położona jest w południowej części województwa mazowieckiego, pomiędzy Warszawą a Radomiem, przy ważnym szlaku komunikacyjnym – drodze krajowej E7. Gmina zajmuje powierzchnię 121 km². Gmina graniczy z innymi gminami powiatu: od zachodu z gminą Pniewy, od południa z gminą Belsk Duży i Jasieniec, od wschodu – gmina Chynów. Od północy gmina graniczy z dwiema gminami powiatu piaseczyńskiego tj. gminami Tarczyn i Prażmów.

Miasto Grójec jest siedzibą władz powiatu. W skład powiatu grójeckiego wchodzi gminy miejskowiejskie: Grójec, Mogielnica, Nowe Miasto nad Pilicą i Warka oraz gminy wiejskie: Belsk Duży, Błędów, Chynów, Jasieniec, Pniewy i Goszczyn.

W gminie Grójec mieszka ogółem 25 855 mieszkańców (stan na 31.12.2019 – dane GUS) około 65% zamieszkuje miasto. Liczba ludności gminy stanowi 26,04 % ludności powiatu, 0,47 % ludności województwa. W wieku produkcyjnym jest 57,5 % mieszkańców gminy .

Grójec to wielofunkcyjny ośrodek miejski skupiający najważniejsze urzędy i instytucje o zasięgu lokalnym oraz subregionalnym zarówno w zakresie ochrony zdrowia, oświaty, kultury, jak i administracji, handlu, bankowości, ubezpieczeń, sądownictwa, itd.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta wyróżnia się podstawowe elementy zainwestowania z przewagą funkcji: mieszkaniowych, usługowo-handlowych, przemysłowych i komunikacyjnych. W zagospodarowaniu wsi przeważają użytki rolne, które zajmowane są głównie przez sady, skupiska mieszkaniowe lub pojedyncze zagrody oraz większe przedsiębiorstwa przetwórstwa owoców i warzyw.

Wśród największych pracodawców w Grójcu najliczniejszą grupę stanowią instytucje: administracyjne, oświatowe oraz podmioty prywatne. Ogółem w roku 2019 na terenie gminy działało 3 747 podmiotów gospodarczych, a 2 767 osób fizycznych prowadziło działalność gospodarczą. Działalność gospodarcza reprezentowana jest głównie przez sektor prywatny. Podstawową dziedziną gospodarki w gminie jest rolnictwo, przy czym głównym kierunkiem produkcji rolnej jest sadownictwo. Gospodarstwa rolne stanowią własność prywatną. Potencjał produkcyjny regionu jest olbrzymi w produkcji owoców miękkich i przechowalnictwie. Rozwinięte jest przetwórstwo, w szczególności produkcja koncentratu jabłkowego. Specyfiką regionu jest funkcjonowanie licznych grup producenckich, szczególnie grup producentów owoców i warzyw.

2.2. Budżet gminy

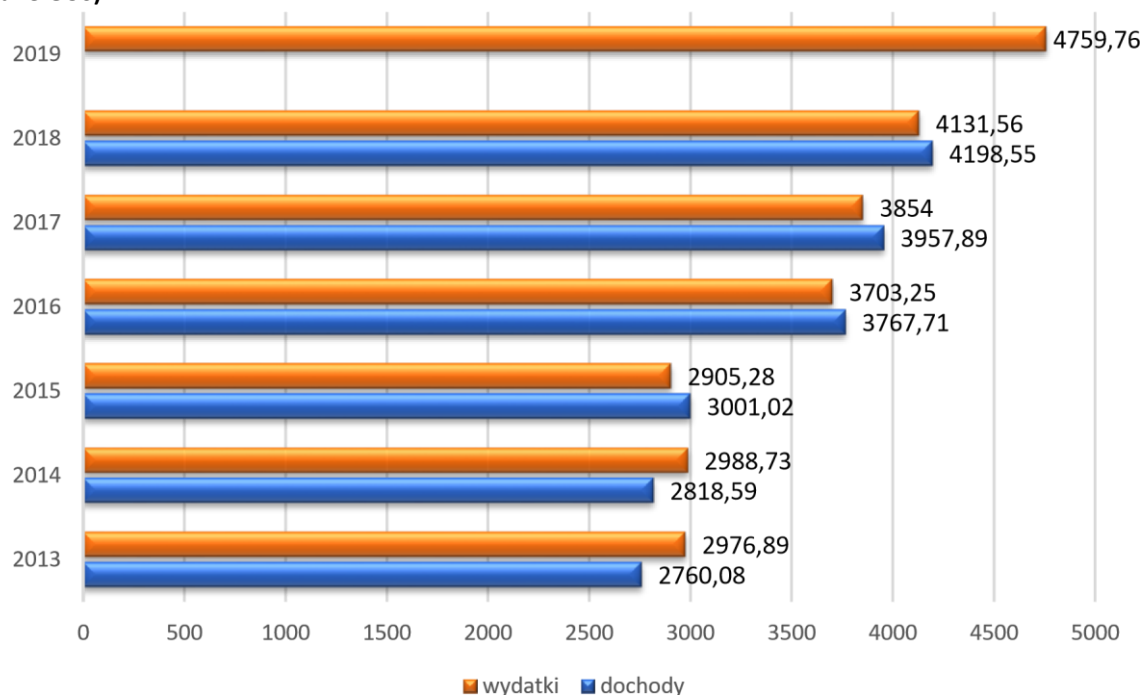
Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, Gmina i Miasto Grójec prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o budżet, który jest rocznym planem dochodów i wydatków. Budżet jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej gminy.

Tabela 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy i Miasta Grójec w latach 2013-2019 (Źródło: dane GUS)

Rok	Dochody	Wydatki
2013	69 642 337,57	75 112 995,43
2014	71 313 102,26	75 617 747,45
2015	76 486 949,63	74 046 946,97
2016	98 238 679,96	94 592 040,15
2017	101 381 290,50	98 720 157,03
2018	107 965 688,61	106 242 948,74
2019	126 962 335,19	122 654 337,31

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy i Miasta Grójec na 1 mieszkańca w zł w latach 2013-2019 (Źródło:

dane GUS)

W ostatnich latach w sferze społecznej z budżetu Gminy i Miasta Grójec przeprowadzono inwestycje:

- rozbudowa Ogródka Jordanowskiego w Grójcu (2018 r.),
- montaż systemu monitoringu zewnętrznego przy Szkole Podstawowej nr 1 w Grójcu (2018 r.),
- budowa budynku mieszalnego komunalnego w Grójcu (2019 r.)
- place zabaw w sołectwach,
- przebudowa Grójeckiego Ośrodka Kultury (2014 r.),
- budowa boiska przy PSP w Lesznowoli i PSP nr 3 w Grojcu,
- przebudowa trybun stadionu przy ul. Laskowej w Grójcu,
- wydzielenie strefy seniora w Ogródku Jordanowskim,
- zakończenie budowy Publicznego Przedszkola nr 2 w (2013 r.), - budowa lodowiska przy PSP nr 1 w Grójcu.

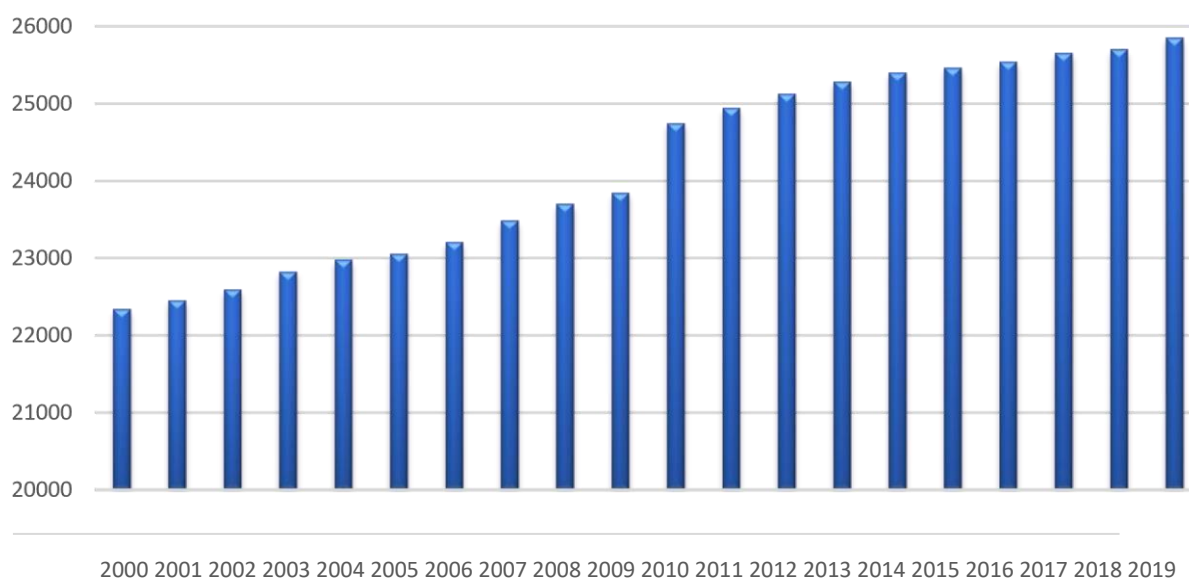
2.3. Sytuacja demograficzna gminy Grójec

Według ewidencji ludności (dane GUS, stan na koniec 2019 r.) Gminę Grójec zamieszkuje 25 855 osób, w tym 12 440 mężczyzn i 13 415 kobiet. Wskaźnik koncentracji ludności w gminie wynosi około 213 osób/km², 64,82% ludności mieszka w mieście.

Wykres 2. Dynamika zmian liczby ludności w Grójcu na przestrzeni lat 2000– 2019

(Źródło: GUS)

27000

Tabela 2. Statystyki liczby ludności w gminie Grójec w latach 2013-2019

(Źródło: GUS)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba ludności ogółem	25 286	25 403	25 463	25 544	25 654	25 704	25 855
Liczba ludności miasta	16 453	16 534	16 579	16 573	16 674	16 707	17 758
Liczba ludności terenu wiejskiego	8 833	8 869	8 884	8 971	8 980	8 997	9 097
Liczba mężczyzn ogółem	12 209	12 255	12 263	12 308	12 369	12 359	12 440
Liczba kobiet ogółem	13 077	13 148	13 200	13 236	13 285	3 345	13 415

Wykres 3. Liczba ludności w gminie Grójec w latach 2013-2019

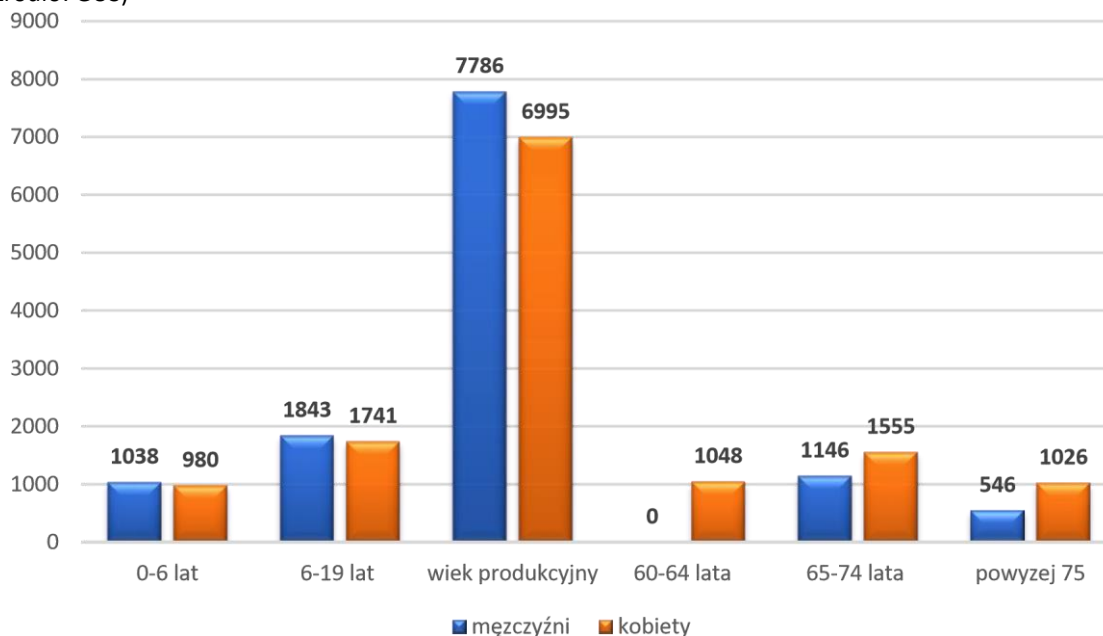
(Źródło: GUS)

Poza miastem najwięcej mieszkańców posiadają sołectwa: Lesznowola, Kobylin, Głuchów, Uleniec, Krobów.

Wykres 4. Liczba ludności w gminie Grójec w roku 2019 według kryterium wieku i płci

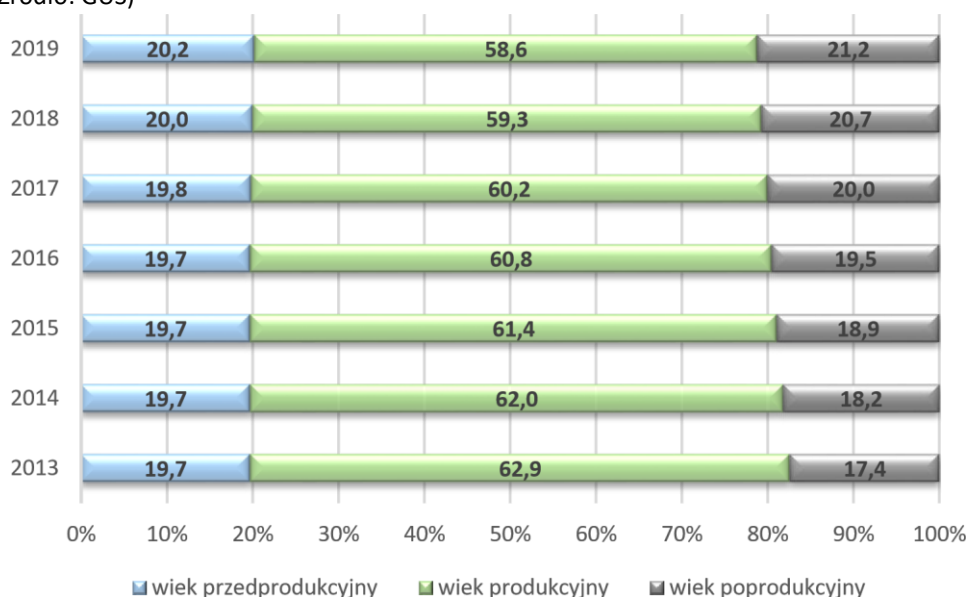
(Źródło: GUS)

Jednym z najważniejszych czynników rozwojowych jest struktura wiekowa ludności gminy. Populacja gminy Grójec charakteryzuje się obecnie względnie korzystną strukturą wiekową, mimo stale zwiększającego się odsetka w poprodukcyjnej grupie wiekowej. Według danych GUS (stan na koniec 2019 r.), przedstawia się ona następująco: 20,2% ogółu mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 58,6% osoby w wieku produkcyjnym, a 21,2% osoby w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 5. Procentowe zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Grójcu wieku na przestrzeni lat 2013 – 2019

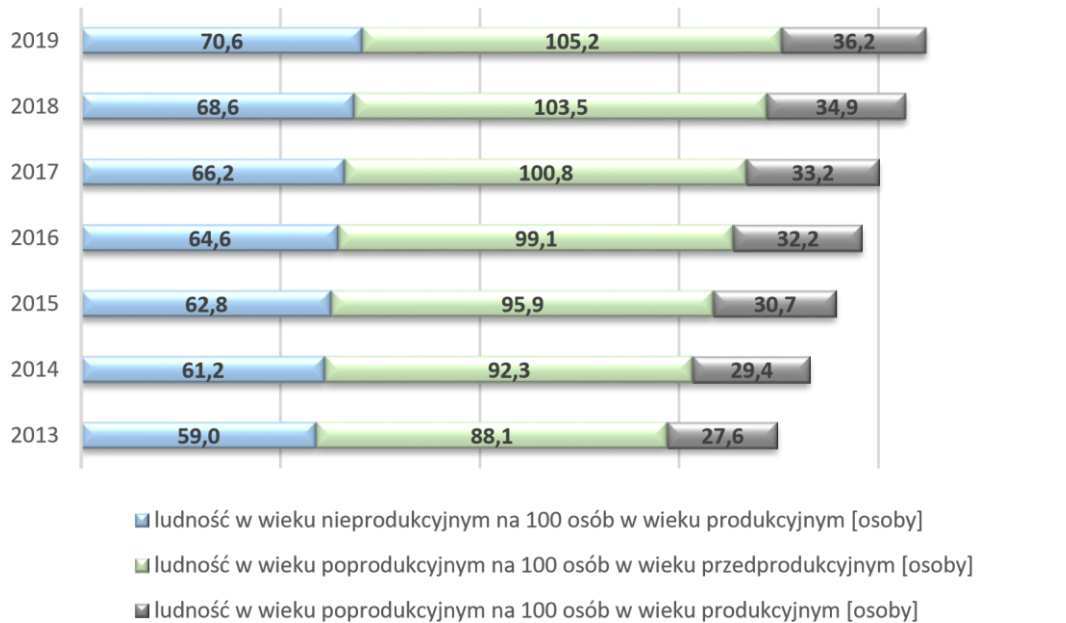
(Źródło: GUS)

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi potencjalne zasoby pracy. W analizowanym okresie liczebność tej grupy wiekowej stale się zmniejsza. W roku 2013 na terenie gminy było 62,9% zamieszkujących osób było w wieku produkcyjnym. Od roku 2013 systematycznie rośnie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 6. Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2013 – 2019 w gminie Grójec

(Źródło: GUS)

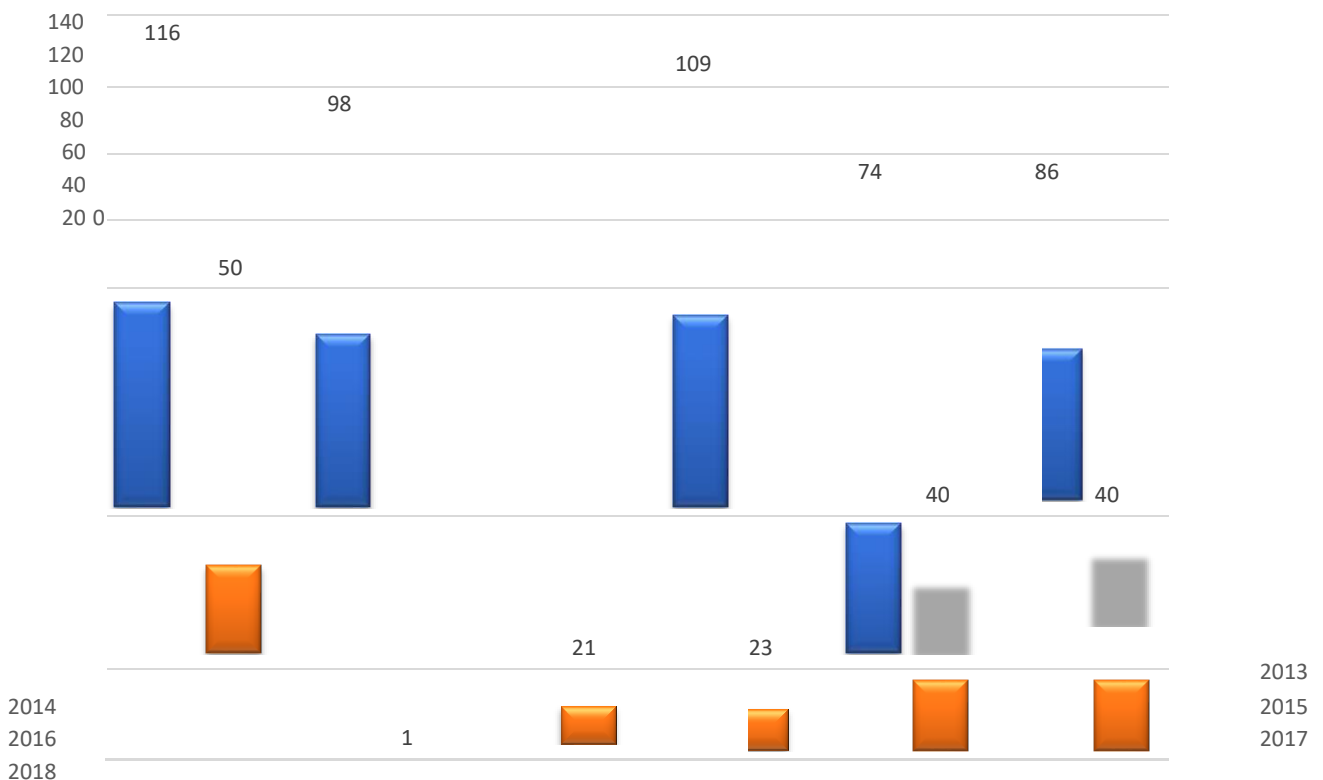

Zmiany wskaźników obciążenia demograficznego wykazują że im wyższa wartość wskaźnika obciążenia demograficznego, tym bardziej niekorzystny wpływ na lokalny rynek pracy. Wysoki wskaźnik oznacza sytuację, w której zbyt duży odsetek ludności utrzymuje się z socjalnych źródeł dochodów.

Liczba mieszkańców Grójec systematycznie rośnie. Sytuację demograficzną kształtują dwa podstawowe wskaźniki, tj. przyrost naturalny oraz saldo migracji. Przyrost naturalny w danym roku jest różnicą między liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów. Migracje ludności to ruch ludności związany ze zmianą miejsca zamieszkania.

Wykres 7.Saldo migracji ogółem i przyrost naturalny na terenie Grójec na przestrzeni lat 2013 – 2019

(Źródło: GUS)

■ saldo migracji ■ przyrost naturalny

W latach 2013-2019 wskaźniki przyrostu naturalnego i salda migracji wykazywały wartości dodatnie. Teren gminy jest korzystny do osiedlenia się, ponieważ traktowany jest często jako podmiejski teren Warszawy. Wraz ze wzrostem liczby osób osiedlających się rośnie także wskaźnik przerostu naturalnego.

Gminy w bezpośrednim sąsiedztwie i strefie oddziaływania stolicy będą notowały wzrost liczby mieszkańców. Prognozy demograficzne dla gminy Grójec, na podstawie trendów, również wykazują takie tendencje.

2.4. Infrastruktura społeczna gminy Grójec

Tabela 3. Infrastruktura społeczna na terenie gminy

(opracowanie własne)

Rodzaj	Nazwa jednostki
Instytucje administracyjne	Urząd Gminy i Miasta Starostwo Powiatowe Powiatowy Urząd Pracy Sąd Rejonowy i Prokuratura Zakład Gospodarki Komunalnej w Grójcu
Instytucje społeczne	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Punkt Konsultacyjny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Świetlice Socjoterapeutyczne w Bikówku, Częstoniewie i Lesznowoli Środowiskowe Ognisko Wychowawcze w Grójcu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu Dom Pomocy Społecznej w Lesznowoli
Ochrona zdrowotna	Powiatowe Centrum Medyczne w Grójcu Ośrodki Zdrowia POZ
Bezpieczeństwo	Komenda Powiatowa Policji w Grójcu Państwowa Straż Pożarna w Grójcu Straż Miejska Jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych w: Gościeńcicach, Grójcu, Kośminie, Mirowicach, Pabierowicach, Zalesiu
Oświata	Przedszkole nr 1 w Grójcu

	<p>Przedszkole nr 2 w Grójcu Przedszkole nr 4 w Grójcu Przedszkole prowadzone przez Zgromadzenie Córek Maryi Niepokalanej w Grójcu Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Grójcu Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Grójcu Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 w Grójcu Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Bikówku Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Częstoniewie Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Lesznoli Zakład Administracji Placówek Oświatowych w Grójcu Liceum Ogólnokształcące im. Piotra Skargi w Grójcu Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Armii Krajowej Obwodu „Głuszc” - Grójec Zespół Szkół Specjalnych im, Ks. J. Twardowskiego w Grójcu Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grójcu</p>
Kultura	<p>Grójecki Ośrodek Kultury w Grójcu Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Grójcu</p>
Sport i rekreacja	<p>Grójecki Ośrodek Sportu „Mazowsze” w Grójcu</p>
Spółki prawa handlowego	<p>Grójeckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z.o.o. w Grójcu Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z.o.o. w Grójcu</p>

3. Dokumenty strategiczne

3.1. Dokumenty strategiczne polityki społecznej unijnej i krajowej

Na poziomie Unii Europejskiej z zakresie działań związanych z realizacją polityki społecznej jest dokument "EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu", która w roku 2010 zastąpiła Strategię Lizbońską.

Tabela 4. Priorytety społecznych strategii unijnych

(opracowanie własne)

Dokument	Założenia
<p>EUROPA 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</p>	<p>Priorytety :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ☐ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji • ☐ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej sprzyjającej środowisku i bardziej konkurencyjnej • ☐ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną, gospodarczą i terytorialną <p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ☐ stopa zatrudnienia - 75 % osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę • ☐ przeznaczenie 3 % PKB Unii na inwestycje w badania i rozwój należy ograniczyć dwutlenku węgla o 20 % w stosunku do poziomu z 1990 r. (nawet o 30 %, jeśli warunki będą sprzyjające), zwiększyć do 20 % udział energii ze źródeł odnawialnych; wzrost efektywności energetycznej o 20% • ☐ ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10 %, co najmniej 40 % osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe • ☐ zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln

Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia	Celem jest stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy w związku z rosnącym poziomem bezrobocia oraz zapewnienie trwałości modeli społecznych. Oznacza to wzmocnienie pozycji obywateli, poprzez umożliwienie im zdobywania nowych umiejętności, tak aby obecni i przyszli pracownicy mogli przystosować się
	do nowych warunków i ewentualnej zmiany kariery, aby ograniczyć bezrobocie i podnieść wydajność siły roboczej.
Europejski program walki z ubóstwem	Projekt dąży do zapewnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, i ma na celu zwiększenie świadomości i uznanie praw podstawowych osób ubogich i wykluczonych społecznie, dając im szansę godnego życia i aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym

Głównymi dokumentami wyznaczającymi kierunki rozwoju Polski są: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) i Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, w sektorze polityki społecznej natomiast: Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego i Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

Tabela 5. Strategie polityki społecznej kraju

(opracowanie własne)

Dokument	Założenia
<p>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</p> <p>(Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dn. 14.02.2017 r. – M.P. 2017 poz. 260)</p>	<p>Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną • Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony • Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Gminy i Miasta, Obszary Wiejskie</p> <p>(Uchwała Rady Ministrów z dn. 13.07.2010 r. – M.P. 2011 nr 36 poz. 423)</p>	<p>Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów • Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych • Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie
<p>Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020</p> <p>(Uchwała nr 104 Rady Ministrów z dn. 18.06.2013 r.- M.P. 2013 poz. 640)</p>	<p>Rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zatrudnienia • Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych • Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym • Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej • Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli

<p>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020</p> <p>(Uchwała nr 61 Rady Ministrów z dn. 26.03.2013 r. – M.P. 2013 poz. 378)</p>	<p>Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno- gospodarczym Polski.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji • Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. • Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy • Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego
--	---

Na poziomie centralnym, np. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, realizowanych jest szereg programów z zakresu wsparcia konkretnych problemów społecznych w perspektywie długoterminowej.

3.2. Polityki regionalne

Główny dokument wyznaczającym kierunki rozwoju województwa mazowieckiego w zakresie polityki społecznej jest Strategia Polityki Społecznej, która wspierana jest przez poszczególne programy sektorowe.

Tabela 6. Cele polityki społecznej województwa mazowieckiego

(opracowanie własne)

Dokument	Założenia
----------	-----------

<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020</p> <p>(Uchwała Nr 218/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 3 listopada 2014 r.)</p>	<p>Misja: Włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza.</p> <p>Cel strategiczny: Wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej.</p> <p>OBSZAR I Regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych z wyodrębnionymi programami wojewódzkimi</p> <p>Cel główny: Rozwój zintegrowanego systemu realizacji polityk publicznych dla strategicznego zarządzania polityką społeczną Regionu</p> <p>Bezrobocie</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu bezrobocia, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Regionalnego Planu na rzecz Zatrudnienia: Zwiększenie aktywności zawodowej dla osób pozostających bez zatrudnienia, w szczególności dla grup de faworyzowanych.</p> <p>Niepełnosprawność</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu niepełnosprawności, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans osób niepełnosprawnych i Przeciwdziałanie ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Realizacji Zadań na rzecz Zatrudnienia Osób Niepełnosprawnych: Wyrównywanie szans dla osób z niepełnosprawnością oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.</p> <p>Długotrwała lub ciężka choroba</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu długotrwałej i ciężkiej choroby, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Pomocy i oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi: Poprawa dostępu do usług społecznych w tym zdrowotnych dla osób długotrwałe lub ciężko chorych.</p> <p>Przemoc w rodzinie</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu przemocy w rodzinie, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie: Zwiększenie zakresu i liczby działań profilaktycznych i specjalistycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Ochrona ofiar handlu ludźmi</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie ochrony ofiar handlu ludźmi, zapewnienie spójności działań. Cel główny rekomendowany do realizacji: Zwiększenie spójności systemu przeciwdziałania handlu ludźmi przy współpracy wszystkich służb publicznych i organizacji pozarządowych.</p> <p>Cel szczegółowy rekomendowany do realizacji:</p>
---	--

	<p>Zwiększenie dostępności programów profilaktycznych uwrażliwiających społeczność na problematykę handlu ludźmi.</p> <p>Alkoholizm lub narkomania</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie uzależnień w tym nowych zagrożeń, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: Przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez rozwój działań profilaktycznych, ze szczególnym uwzględnieniem działań interdyscyplinarnych i współpracy służb i instytucji.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii: Zwiększenie spójności działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków</p> <p>Cele szczegółowe rekomendowane do Programu Przeciwdziałania Narkomanii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie zintegrowanego systemu działań profilaktycznych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym dla dzieci i młodzieży, • Wspieranie rozwoju systemu specjalistycznego wsparcia udzielanego osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem na skutek uzależnienia, zmierzającego do ich integracji społecznej i zawodowej. <p>Sieroctwo</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu sieroctwa, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej: Rozwój systemów wspierania rodziny oraz pieczy nad dzieckiem sprawdzonych w środowisku lokalnym, w tym także w formie przysposobienia.</p> <p>Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej: Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie sprawowania funkcji rodzicielskich.</p> <p>Ochrona macierzyństwa lub wielodzietność</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie ochrony macierzyństwa i wielodzietności, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej: Rozwój systemu wspierania rodziny i ochrony macierzyństwa.</p> <p>Zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do realizacji: Rozwijanie współpracy służb i instytucji umożliwiającej interdyscyplinarne zapobieganie występowaniu sytuacji kryzysowych i reagowanie w stanach kryzysu.</p> <p>Kłęska żywiołowa lub ekologiczna</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu kłęski żywiołowej i ekologicznej, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do realizacji: Tworzenie i rozwój skutecznego, zintegrowanego systemu zabezpieczenia przed kłęskami żywiołowymi i konsekwencjami zdarzeń ekologicznych.</p> <p>Trudności w integracji cudzoziemców</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu trudności w integracji cudzoziemców, zapewnienie spójności działań.</p>
--	--

	<p>Cel główny rekomendowany do realizacji: Rozwój usług i projektów społecznych na rzecz integracji cudzoziemców/uchodźców.</p> <p>Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego</p> <p>Cel Strategii: Wzmocnienie systemu koordynacji realizacji regionalnej polityki publicznej w zakresie problemu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, zapewnienie spójności działań.</p> <p>Cel główny rekomendowany do realizacji: Rozwój systemu pomocy penitencjarnej na rzecz integracji społeczno – zawodowej osób opuszczających zakłady karne. OBSZAR II Regionalne polityki publiczne dla zidentyfikowanych problemów społecznych bez wyodrębnionych programów wojewódzkich</p> <p>Cel główny: Wzmocnienie inkluzji społecznej poprzez realizację działań profilaktycznych i aktywizujących</p> <p>Ubóstwo</p> <p>Cel główny: Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin.</p> <p>Bezdomność</p> <p>Cel główny: Rozwój sieci współpracy w zakresie przeciwdziałania bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu w regionie ze szczególnym uwzględnieniem działań międzysektorowych.</p> <p>OBSZAR III Nowe regionalne polityki publiczne dla rozwoju województwa</p> <p>Cel główny: Poprawa dostępności, integracji i jakości usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym przy zwiększonym udziale organizacji pozarządowych w realizacji zadań polityki społecznej Regionu</p> <p>Polityka rodzinna</p> <p>Cel główny: Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny. Polityka senioralna</p> <p>Cel główny: Rozwój zróżnicowanych form oraz usług społecznych wspierających samodzielność i aktywność osób starszych.</p> <p>Polityka rozwoju ekonomii społecznej</p> <p>Cel główny: Rozwój ekonomii społecznej jako integralnego elementu życia społeczno – gospodarczego regionu opartego na zasadach międzysektorowego partnerstwa.</p> <p>Polityka de instytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych</p> <p>Cel główny: Rozwój zintegrowanego systemu usług społecznych w regionie, deinstytucjonalizacja usług.</p>
--	---

<p>Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Mazowieckim na lata 2015 – 2020</p> <p>(Uchwała Nr 744/48/15 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 16 czerwca 2015 r.)</p>	<p>Misja: Rozwój prorodzinnych form wsparcia rodzin z dzieckiem na Mazowszu. Cel strategiczny: Rozwój oraz poprawa jakości i dostępności usług oraz zasobów kadrowych i instytucjonalnych w obszarze wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem oraz zorganizowanie sprawnego i spójnego systemu pieczy zastępczej adekwatnego do potrzeb lokalnych i regionalnych.</p> <p>OBSZAR I: Polityka rodzinna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestowanie w powszechne, dobrej jakości i dostępne usługi dla rodzin z dziećmi, • Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny, • Zwiększenie kompetencji kadr odpowiedzialnych za wspieranie rodzin z dziećmi, • Prowadzenie przez samorządy powiatowe i gminne polityki rodzinnej. <p>OBSZAR II: Wsparcie rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost kompetencji rodziców i opiekunów dzieci zagrożonych dysfunkcją w zakresie sprawowania funkcji rodzicielskich, • Rozwój asystentury rodzinnej oraz wzrost jakości i zakresu współpracy osób/instytucji pracujących na rzecz rodziny, • Wzmacnianie aktywności społecznej rodziny i jej samodzielności ekonomicznej. <p>OBSZAR III: Wsparcie rodzin z problemami sieroctwa</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój systemów wspierania rodziny oraz pieczy nad dzieckiem sprawowanych w środowisku lokalnym, w tym także w formie przysposobienia, • Wsparcie działań związanych z procesem przysposobienia, promocja adopcji z zachowaniem dbałości o prawidłowy dobór rodziców adopcyjnych. <p>OBSZAR IV: Wsparcie rodzin z problemami w zakresie ochrony macierzyństwa i wielodzietności</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój systemu wspierania rodziny oraz ochrony macierzyństwa i wielodzietności.
<p>Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2013 – 2020</p> <p>(Uchwała Nr 1345/274/13 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dn. 22 lipca 2013 r.)</p>	<p>Misja: Mieszkańcy Mazowsza tworzą społeczności lokalne, których aktywność bazuje na odpowiedzialności, godności, pracy i partnerskich relacjach służących zrównoważonemu rozwojowi i podnoszeniu jakości życia. Cel ogólny: Ekonomia Społeczna jest integralnym elementem życia społeczno-gospodarczego regionu opartego na zasadach międzysektorowego partnerstwa i świadomości wspólnych celów. Zapewniona jest swoboda realizacji różnorodnych inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej oraz niezbędne i adekwatne wsparcie dla ich prowadzenia.</p>

<p>Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016 – 2020</p> <p>(Uchwała Nr 723/152/2016 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 17 maja 2016 r.)</p>	<p>Cel strategiczny: Podniesienie jakości działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych</p> <p>Obszar 1: Profilaktyka problemów alkoholowych oraz pomoc rodzinom z problemem alkoholowym, w tym przeciwdziałanie przemocy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości i wsparcie programów oraz działań profilaktycznych adresowych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze szczególnym uwzględnieniem programów opartych na dowodach naukowych, • Zwiększenie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, w tym przeciwdziałanie przemocy <p>Obszar 2. Współpraca z gminami oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości działań samorządów gminnych w zakresie realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, • Zwiększenie jakości współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie mazowieckim, • Ograniczenie zjawiska nietrzeźwości w ruchu drogowym. <p>Obszar 3. Leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych od alkoholu, pijących szkodliwie oraz osób współuzależnionych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności do lecznictwa odwykowego i zapewnienie lepszej pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, pijącym szkodliwie oraz członkom ich rodzin, • Rozwój wsparcia w zakresie rehabilitacji oraz reintegracji dla osób uzależnionych od alkoholu. <p>Obszar 4. Badania i monitoring problemów alkoholowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • - Monitorowanie i analiza zjawisk związanych z problemami alkoholowymi na Mazowszu.
<p>Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2020</p>	<p>Misja Ograniczenie używania narkotyków oraz środków zastępczych (tzw. „dopalacze”) i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych.</p> <p>Obszar: Profilaktyka, informacja, edukacja Zmniejszenie popytu na narkotyki i środki zastępcze w województwie mazowieckim</p> <p>Obszar: Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna Poprawa jakości życia osób używających narkotyki szkodliwie i osób uzależnionych</p> <p>Obszar: Badania i monitoring</p>
	<p>Wsparcie analityczne realizacji WPPN poprzez prowadzenie badań oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i przebiegu programu</p> <p>Obszar: Współpraca międzynarodowa i krajowa Wspieranie działań wojewódzkich w ramach współpracy międzynarodowej i krajowej</p>

<p>Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2020</p>	<p>Misja: Wzmocnienie działań regionalnych w województwie mazowieckim, w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie OBSZAR: Profilaktyka i edukacja społeczna Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. OBSZAR: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie. OBSZAR: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. OBSZAR: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.</p>
---	--

Polityka społeczna powiatu grójeckiego zawarta jest w założeniach Strategii Rozwoju Powiatu Grójeckiego.

Tabela 7. Cele polityki społecznej powiatu grójeckiego

(opracowanie własne)

Dokument	Założenia
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Grójeckiego na lata 2018-2023</p>	<p>Cel strategiczny 1 Poprawa jakości życia mieszkańców, w tym bezpieczeństwa Cel operacyjny 1.1 Wzrost stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego Cel operacyjny 1.2 Poprawa stanu zdrowia oraz dostępu do opieki medycznej Cel strategiczny 2 Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Cel operacyjny 2.2 Rozwój lokalnej przedsiębiorczości Cel strategiczny 3 Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego i rekreacji Cel operacyjny 3.1. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i kulturalnej Cel operacyjny 3.2. Rozwój zintegrowanych form turystyki i rekreacji</p>

Tabela 8. Cele polityki Gminy Grójec

(opracowanie własne)

Dokument	Założenia
<p>Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Grójec do roku 2020</p> <p>Uchwała Nr IX/69/03 Rady Miejskiej w Grójcu z dn. 30 czerwca 2003 r.</p>	<p>Sfera społeczna: S.1. Obniżenie poziomu bezrobocia do 6 % S.2. Zwiększony poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców S.3. Zabezpieczone potrzeby mieszkaniowe ludności S.4. Ograniczenie problemu narkomanii S.5. Wysoki poziom wartości moralnych i etycznych społeczeństwa S.6. Pełne wykorzystanie Grójeckiego Ośrodka Sportu i innych publicznych obiektów sportowych S.7. Wysoki poziom rozwoju kultury fizycznej mieszkańców S.8. Odtworzona dla miasta centralna funkcja rynku S.9. Zwiększenie aktywności mieszkańców na rzecz wspierania swojego środowiska S.10. Wysoki poziom estetyki miasta Sfera zasobów i gospodarka przestrzenna: Z.1. Dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy Z.2. Dostępna dostosowana do potrzeb baza lokalowa dla działalności kulturalnej</p>

<p>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Grójec na lata 2017-2023 Uchwała Nr XXXII/254/17 Rady Miejskiej w Grójcu z dn. 19 czerwca 2017 r.</p>	<p>Uczynienie z obszaru rewitalizacji (centrum Grójca) przestrzeni dobrej do zamieszkania, pracy, integracji mieszkańców oraz prowadzenia działalności gospodarczej i społecznej Cel 1 Włączenie społeczne i integracja wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem oraz dzieci, młodzieży i seniorów Cel 2 Wykorzystanie potencjału kapitału społecznego i animacja społeczności w zakresie działalności na rzecz wspólnoty Cel 3 Poprawa warunków życia w obszarze rewitalizacji poprzez naprawę tkanki miejskiej oraz jego ożywienie gospodarcze</p>
<p>Trzyletni Gminny Program Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem w Gminie Grójec na lata 2018 – 2020 Uchwała nr XL/294/17 Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 18 grudnia 2017 r.</p>	<p>Cele programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania, • podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny naturalnej, • dążenie do integracji rodziny, • wzmocnienie roli i funkcji rodziny, • stworzenie systemu wsparcia rodziny w prawidłowym wypełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych
<p>Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Grójec w latach 2014 – 2020 Uchwała Nr XLVIII/363/14 Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 20 stycznia 2014 r.</p>	<p>Cele ogólne: Tworzenie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy i miasta Grójec Cele szczegółowe Cel I. Skoordynowanie działań lokalnych podmiotów. Cel II Podwyższenie umiejętności kadry podmiotów lokalnych Cel III. Wzmocnienie wiedzy społeczeństwa w zakresie przeciwdziałania przemocy.</p>
<p>Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2020 rok Uchwała Nr XIX/152/19 Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 16 grudnia 2019 r.</p>	<p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych, narkomanii i zjawiska przemocy w rodzinie, • zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z nadużywaniem środków uzależniających, • ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci w szczególności z rodzin a problemem alkoholowym, • ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.

4. System pomocy społecznej w gminie Grójec

4.1. Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grójcu

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu (M-GOPS) realizuje zadania własne zgodnie z wymogami określonymi przez przepisy prawa stosownie do zaleceń Burmistrza Gminy i Miasta Grójec, a zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej na mocy przepisów prawnych i ustaleń Wojewody Mazowieckiego.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących samorządowe jednostki budżetowe. Pomoc społeczna finansowana jest ze środków:

budżetu Gminy i Miasta (realizacja zadań własnych), dotacji budżetu państwa (realizacja zadań zleconych) i dotacji budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań własnych.

Oprócz wsparcia finansowego i rzeczowego Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu udziela pomocy w zakresie poradnictwa w rozwiązywaniu problemów życiowych mieszkańców oraz:

- interweniuje w sprawach przemocy w rodzinie, zaobserwowanych zjawiskach uzależnień i innych patologii w rodzinie,
- kieruje osoby m.in. do: Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności, Domów Pomocy Społecznej, schronisk, noclegowni i innych specjalistycznych placówek,
- organizuje pomoc w leczeniu dla osób chorych, niepełnosprawnych i uzależnionych,
- pomaga mieszkańcom w załatwianiu spraw sądowych np. egzekwowania alimentów,
- prowadzi tzw. pracę socjalną (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie).

Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019

(źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)

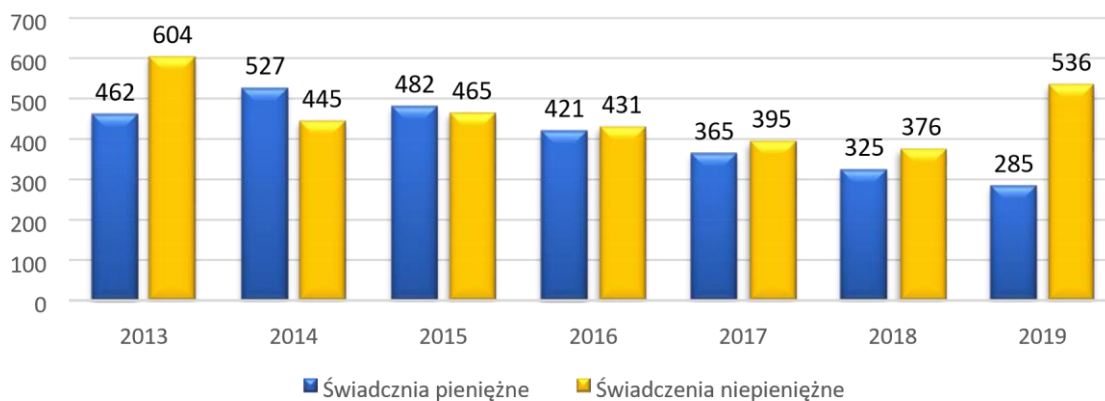
Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	834	892	847	874	826	869	1009
Liczba osób w rodzinach, korzystających z pomocy społecznej	1986	1998	1882	857	1648	1639	1990
Liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne	462	527	482	421	365	325	285
Liczba osób, którym przyznano świadczenie niepieniężne	604	445	465	431	395	376	536

Ogółem w roku 2019 z pomocy M-GOPS w Grójcu korzystało 1009 rodzin (tj. 1990 osób w rodzinach). Wypłacano świadczenia dla ogółem 821 osób, z czego ponad 65% to świadczenia niepieniężne.

Główną przyczyną wypłacania świadczeń w roku 2019 była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a na kolejnych miejscach: długotrwała choroba i niepełnosprawność. Jest to trend ogólnopolski, gdzie wypłacania zasiłków z powodu ubóstwa i bezrobocia ustępują pierwszeństwa na rzecz zasiłków związanych z chorobą (konsekwencja starzenia się społeczeństwa).

Wykres 8. Liczba osób według rodzajów przyznania świadczeń z M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)

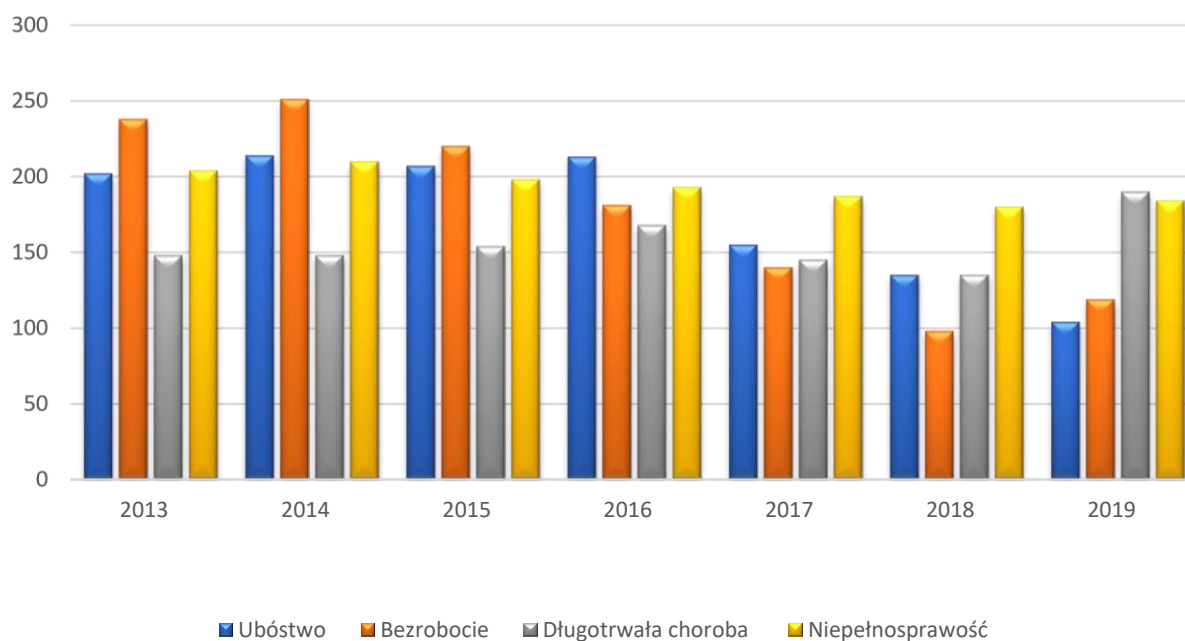
Tabela 10. Liczba rodzin, które uzyskały pomoc z M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019 według powodów jej udzielenia

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Powody udzielenia pomocy i wsparcia							
Ubóstwo	202	214	207	213	155	135	104
Bezrobocie	238	251	220	181	140	98	119
Niepełnosprawność	204	210	198	193	187	180	184
Długotrwała lub ciężka choroba	148	148	154	168	145	135	190
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	222	216	235	266	227	239	209
Alkoholizm	16	19	17	16	14	15	14
Trudności po opuszczeniu zakładu karnego	8	11	6	9	5	7	11
Bezdomność	4	9	9	14	14	13	18
Usługi pomocy społecznej							
Praca socjalna							
Usługi opiekuńcze		31	31	48	58	70	74

Wykres 9. Główny powód przyznania pomocy społecznej przez M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Liczba świadczeń pieniężnych wypłacanych z M-GOPS w Grójcu dla mieszkańców gminy z roku na rok maleje. Zmienia się także powód ich przyznania. W poprzednich latach zasiłki wypłacano głównie z powodu ubóstwa lub pozostawania bez pracy i niemożności utrzymania się rodziny, w chwili obecnej częściej z powodu występowania w rodzinie niepełnosprawności lub długotrwałej choroby (jest to trend ogólnopolski).

Istotnymi elementami prowadzonej w M-GOPS w Grójcu pracy socjalnej są:

- udzielanie mieszkańcom gminy informacji, wskazówek i pomocy w celu samodzielnego rozwiązywania problemów będących przyczyną trudnej sytuacji życiowej,
- wskazywanie mieszkańcom możliwości pomocy ze strony innych instytucji państwowych, samorządowych a także organizacji pozarządowych.,
- określenie i ocena bariery utrudniającej funkcjonowanie w społeczeństwie,
- udostępnianie informacji pomagającej w rozwiązywaniu problemów,
- wspomaganie prawidłowego funkcjonowania rodzin,
- kierowanie mieszkańców na bezpłatne konsultacje do specjalistów (prawnik, psycholog, psychiatra, terapeuta) przyjmujących w Punkcie Konsultacyjnym przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Tabela 11. Praca socjalna wykonywana w M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pt. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Praca socjalna ogółem	679	720	704	692	744	772	549

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu współpracuje głównie z:

- pracownikami innych instytucji, w tym głównie: Policji, placówek oświatowych, kuratorów sądowych, Straży Miejskiej i Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych, na rzecz wspólnego podejmowania działań o charakterze profilaktycznym i nakierowanych na przeciwdziałanie różnym dysfunkcjom społecznym,

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu w ramach realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej oraz w prawach dotyczących osób niepełnosprawnych,
- Stowarzyszeniem na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" w Warszawie w zakresie kierowania osób do skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej, psychologicznej, programów dla osób doznających przemocy i stosujących przemoc w rodzinie, programów edukacyjno-profilaktycznych.

Kadra M-GOPS w Grójcu liczyła 53 osób (dane za rok 2019) w tym: kadra kierownicza 4 osoby, pracownicy socjalni 13 osób, pozostali pracownicy 34 osoby. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej 34 pracowników posiada wykształcenie wyższe, 15 wykształcenie średnie. Specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 3 pracowników socjalnych.

W zakresie aktywności projektowo-konkursowej Ośrodek:

- realizuje projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- bierze udział w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, np. asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, który objął 28 osób,
- realizuje programy osłonowe, np. Programu Osłonowego oraz Posiłków w szkole i w domu, które objęły 555 osób oraz Karta Dużej Rodziny, która objęła 163 rodzin.

4.2. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną na terenie gminy Grójec

Tabela 12. Instytucje pomocy społecznej, bezpieczeństwa i opieki prawnej w regionie (opracowanie własne)

Pełna nazwa organizacji	Podstawowe obszary działań organizacji	Adres
Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie	Wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna, powołana w celu realizacji zadań Samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej.	Ul. Nowogrodzka 62A 02-002 Warszawa
Starostwo Powiatowe w Grójcu	Główna jednostka administracji samorządowej powiatu.	Ul. J. Piłsudskiego 59 05600 Grójec
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu	Pomoc społeczna dla mieszkańców powiatu.	Ul. Laskowa 4a 05600 Grójec
Urząd Gminy i Miasta w Grójcu	Główna jednostka administracji samorządowej gminy.	Ul. J. Piłsudskiego 47 05600 Grójec
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu	Pomoc społeczna i socjalna dla mieszkańców gminy.	Aleja Niepodległości 6 05-600 Grójec

Komenda Powiatowa Policji w Grójcu	Czuwanie nad bezpieczeństwem mieszkańców powiatu.	Ul. Brzozowa 108 05-600 Grójec
Sąd Rejonowy w Grójcu	Orzecznictwo sądowe.	Ul. Sportowa 14 05600 Grójec
Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu	Pośrednictwo pracy.	Ul. Laskowa 4a 05600 Grójec
Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Grójcu	Działania profilaktyczne, diagnostyczne, terapeutyczne, doradcze i konsultacyjne dla dzieci i młodzieży.	Ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 4 05-600 Grójec
Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych „Pod Topolami”	Placówka stałego pobytu dla osób przewlekle somatycznie chorych.	Lesznowola Ul. Grójecka 1 05-600 Grójec
Warsztat Terapii Zajęciowej	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych powyżej 18 roku życia, w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.	Ul. Jana Pawła II 24 05600 Grójec

5. Diagnoza problemów społecznych Gminy i Miasta Grójec

5.1. Sytuacja materialna rodzin

Ubóstwo

Ubóstwo oznacza stan, kiedy jednostce lub grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie niezbędnych potrzeb. Do potrzeb podstawowych, poza wyżywieniem należą: ubranie, mieszkanie, ochrona zdrowia, wykształcenie.

Problem ten nie jest główną przyczyną ubiegania się o pomoc z M-GOPS w Grójcu. Tego rodzaju pomoc przyznawana jest na podstawie informacji o dochodach z Urzędu Skarbowego, zaświadczeniach o osiągniętych dochodach, odcinków rent i emerytur oraz oświadczeniach. Liczba osób pobierających świadczenie z powodu ubóstwa maleje.

Tabela 13. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Grójec objętych pomocą M-GOPS z powodu ubóstwa w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	202	214	207	213	155	135	104
Liczba osób w rodzinach	447	444	382	401	276	201	161

Brak wystarczających środków do życia dla mieszkańców w gminie jest problemem, który dotyczy głównie tych rodzin, w których „dziedziczy” się pewne zachowania i wzorce, niekorzystne dla rozwoju społecznego. Ubóstwo występuje tu wielopokoleniowo, problemy są skumulowane, postawy mieszkańców charakteryzują się roszczeniowością i brakiem odpowiedzialności. Problem ubóstwa dotyczy głównie rodzin nie posiadających żadnego źródła utrzymania oraz możliwości poprawy swojej

sytuacji ze względu na wiek lub niepełnosprawność czy chorobę. Osoby te otrzymują najczęściej zasiłki stałe.

Powyższe dane wykazują liczbę rodzin o dochodach poniżej kryterium dochodowego, czyli poniżej 701 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 528 zł na osobę w rodzinie (wg Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1358).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu realizuje wieloletni program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” (finansowany przy współudziale środków Wojewody Mazowieckiego), który zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gminy w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej.

Tabela 14. Liczba osób z terenu gminy Grójec objętych pomocą M-GOPS w zakresie dożywiania w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystający z pomocy w postaci posiłku ogółem	517	376	384	334	255	213	168
Liczba dzieci korzystający z pomocy w postaci posiłku ogółem	511	330	335	297	221	197	152

W gminie prowadzona jest pomoc dla osób ubogich w postaci (źródło: Sprawozdanie z działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grójcu za rok 2019):

- dożywianie poza programem wieloletnim dla dzieci i młodzieży, osób dorosłych,
- świadczenia rzeczowe w postaci produktów żywnościowych tj. paczki żywnościowe dla 35 osób,
- żywność i środki czystości dla 81 rodzin,
- żywność i opał - 30 rodzin,
- opał - 68 rodzin,
- zakup leków – 6 rodzin,
- żywność i obuwie - 8 rodzin,
- żywność i leki - 32 rodziny,
- pokrycie kosztów energii elektrycznej - 11 rodzin,
- żywność i rachunki za energię - 15 rodzin,
- odzież i obuwie - 37 rodzin,
- inne - 54 rodziny,

- zdarzenie losowe - 2 rodziny,
- specjalny zasiłek celowy - 100 rodzin,
- sprawienie pogrzebu - 5 osób,
- schronienie - 12 osób,
- dodatki mieszkaniowe - 1576 dodatków, - dodatki energetyczne – 23 dodatki.

Pomoc dla osób ubogich z jednej strony powinna zabezpieczać ich byt, natomiast z drugiej powinna motywować ich do podejmowania działań zmierzających do poprawy warunków swego życia.

Lokalny rynek pracy i bezrobocie

Bezrobocie nie jest najpoważniejszym problemem gminy Grójec, co wynika m.in. z bliskości Warszawy (jako potencjalnego miejsca pracy), ale także z rozwiniętego w regionie grójeckim sektora ogrodnictwa i sadownictwa i związanego z nimi przetwórstwa spożywczego. Każda osoba może znaleźć choćby sezonowe zatrudnienie. Istotnym elementem wpływającym na sytuację lokalnego rynku pracy jest także napływ pracowników – obcokrajowców np. z Ukrainy, którzy podejmują pracę, do której nie chcą zatrudniać się Polacy.

Na terenie gminy w roku 2019 (dane: GUS) funkcjonowało łącznie 3 747 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Struktura zatrudnienia w podmiotach gospodarczych ukształtowana była w roku 2019: zatrudnienie do 9 osób – łącznie 3 532 podmioty, od 10 do 49 osób – 95 podmiotów, powyżej 50 – 20 pomiotów (w tym 3 zatrudniające powyżej 250 osób).

Bezrobocie oznacza sytuację, w której brakuje pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania, deklarujących chęć podjęcia zatrudnienia. Na terenie gminy liczba osób bezrobotnych nie jest duża i systematycznie spada.

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. stopa bezrobocia w gminie wyniosła 2,08 %. Stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 2,08 % dla województwa wynosi 4,6 %.

Według rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu, w 2019 r. na terenie gminy zarejestrowanych był 264 osoby bezrobotne, w tym 122 mężczyzn i 142 kobiety.

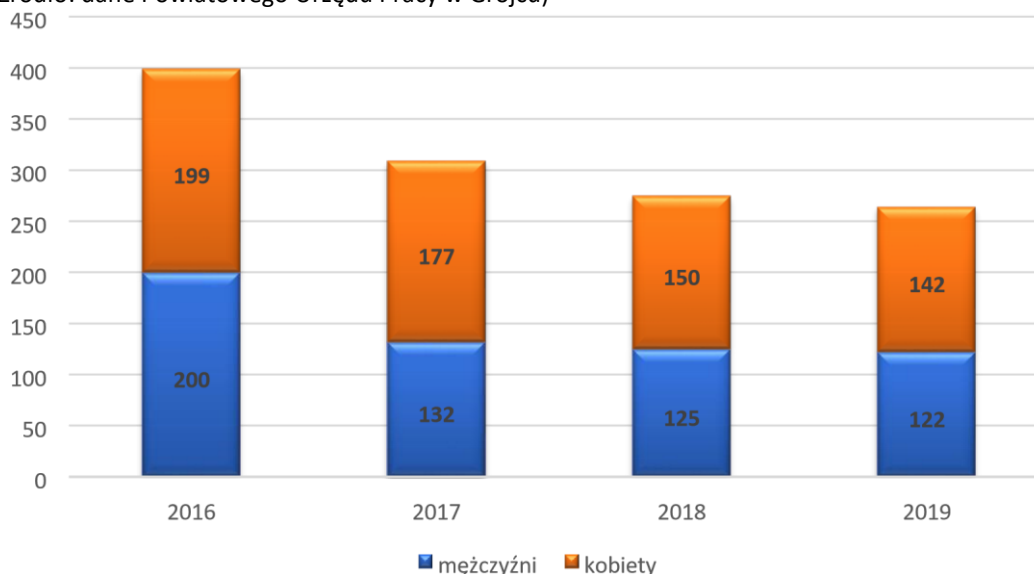
Tabela 15. Liczba osób bezrobotnych w gminie Grójec w latach 2016-2019

(Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu)

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019
liczba osób bezrobotnych ogółem		399	309	275	264
w tym:	kobiety	199	177	150	142
	pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	158	113	89	86
	z prawem do zasiłku	74	63	53	39
	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	9	18	12	10

Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych w gminie Grójcu w latach 2013-2019

(Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu)

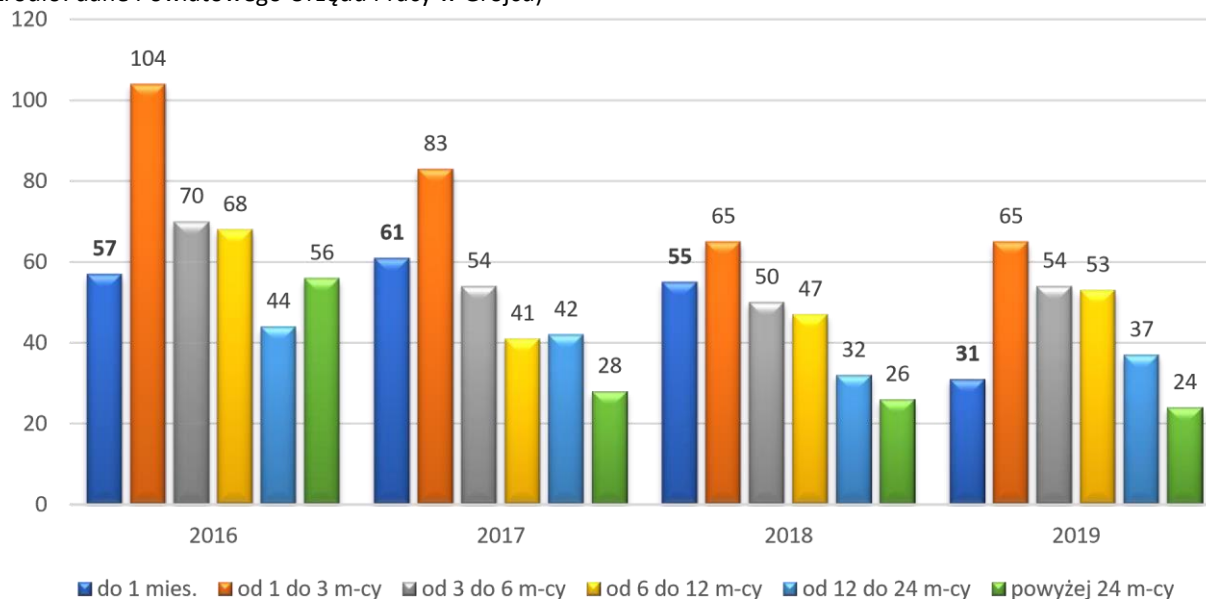
Tabela 16. Liczba osób bezrobotnych według wieku

(Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu)

Wiek	2016	2017	2018	2019
18-24 lat	46	40	47	35
25-34 lat	81	76	58	64
35-44 lat	95	73	61	68
45-54 lat	72	41	44	45
55-59 lat	51	39	31	26
60-64 lat	53	39	33	25

Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych według okresu pozostawanie bez pracy zarejestrowanych w PUP w Grójcu

(Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu)

Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych według wykształcenia

(Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu)

Wykształcenie	2016	2017	2018	2019
wyższe	43	46	36	44
policealne i średnie zawodowe	74	73	68	60
średnie ogólnokształcące	46	47	36	27
zasadnicze zawodowe	112	62	57	61
gimnazjalne i poniżej	124	81	78	72

Według danych PUP w Grójcu największą liczbę bezrobotnych stanowią osoby:

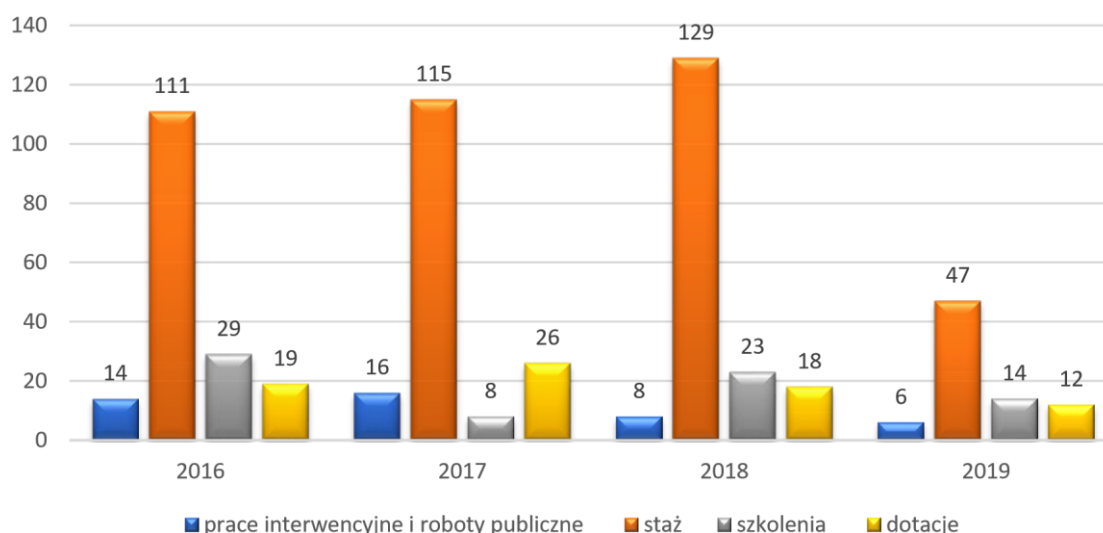
- w wieku 35-44 lata – ponad 25%,
- według czasu pozostawania bez pracy od 1 do 3 miesięcy – 24%,
- z wykształceniem gimnazjalnym – ponad 27 %, zasadniczym zawodowym – 23%,

Tak, jak w przypadku ubóstwa, bezrobocie dotyczy głównie tych rodzin, gdzie zachowania roszczeniowe są dziedziczone, gdzie występują też inne patologie.

Pomocą dla osób bezrobotnych zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu, gdzie osoby bezrobotne mogą korzystać z różnych form pomocy finansowanych z Funduszu Pracy. Są to:

- programy pasywne (zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, wcześniejsze emerytury finansowane przez ZUS),
- programy aktywne (pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych i zasiłki szkoleniowe, prace interwencyjne i roboty publiczne, aktywizacja zawodowa absolwentów, przygotowanie zawodowe młodocianych, pożyczki na tworzenie małych przedsiębiorstw, dopłaty dla pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne.

Tabela 18. Rodzaje pomocy udzielonej bezrobotnym przez PUP w Grójcu a latach 2016-2019 (Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu)

Wiele rodzin pozbawionych podstawowych środków do życia, z racji braku pracy, zwraca się o pomoc do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grójcu.

Tabela 19. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu występowania zjawiska bezrobocia oraz wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w latach 2013-2019 (Źródło: MGOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	238	251	220	181	40	98	119
Liczba osób w rodzinach	625	670	609	474	319	211	271
Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.	brak danych	49%	47%	40%	31%	22%	18%

Bezrobocie, mimo że nie jest głównym problemem społecznym w gminie, powoduje wiele negatywnych skutków nie tylko dla osoby pozostającej bez pracy ale również dla rodziny i lokalnej społeczności. Rozwiązanie problemu wymaga podjęcia zintegrowanych działań wielu instytucji i organizacji zajmujących się kwestią bezrobocia. Współpraca może polegać np. na upowszechnianiu ofert pracy oraz informacji o usługach poradnictwa zawodowego, kursach czy szkoleniach dedykowanych osobom pozostającym bez pracy.

Bezdomność

Na terenie Gminy Grójec M-GOPS pomaga również osobom bezdomnym. Osobą bezdomną jest osoba, która nie posiada „miejsca spełniającego warunki mieszkalne, w którym mogłaby stale przebywać, ani możliwości lub chęci uzyskania takiego miejsca”. Pozbawienie człowieka domu oznacza w konsekwencji pozbawienie go bezpieczeństwa i możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb, w tym także potrzeby własnego rozwoju.

Tabela 20. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu bezdomności w latach 2014-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	4	9	9	14	14	13	18
Liczba osób w rodzinach	6	9	12	14	14	13	18
Liczba osób którym udzielono pomocy w postaci schronienia	0	0	0	0	6	6	12

W gminie problem bezdomności jest zauważalny w środowisku pomocy społecznej, choć nie dotyczy dużej liczby osób. Pomoc dla osób bezdomnych polega głównie na kierowaniu do właściwego ośrodka – udzielenie schronienia, pomocy materialnej poprzez wypłatę zasiłku socjalnego. Osoby nieposiadające miejsca zamieszkania mogą liczyć na pomoc M-GOPS w Grójcu w kierowaniu ich do instytucji poza terenem gminy.

Osoby bezdomne nie zawsze chcą korzystać z pomocy instytucjonalnej, ponieważ boją się odpowiedzialności, pracy lub nie są w stanie zaakceptować obowiązku trzeźwości przebywając w ośrodku.

Warunki mieszkaniowe

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), stan na koniec 2018 r., na terenie Gminy Grójec znajdowało się ogółem 5 455 budynków mieszkalnych, w których znajdowało się 11 322 mieszkań (40853 izb) o łącznej powierzchni użytkowej 839 048 m². Przeciętna powierzchnia mieszkania wynosi 74,1m², co daje 32,6 m² na jedną osobę

O sytuacji mieszkaniowej świadczy również stopień wyposażenia mieszkań w instalacje technicznosanitarne. Wskaźniki przedstawiają się następująco w roku 2018:

- ☐ wodociąg – 97,7% w mieście, 89,2% na wsi, łazienka –
- ☐ 94% w mieście 81,5 % na wsi, centralne ogrzewanie –
- ☐ 89,4 % w mieście, 72,4 % na wsi.

Budownictwo indywidualne w gminie jest zróżnicowane, a jego stan techniczny zależy od okresu wzniesienia, sposobu eksploatacji a także sytuacji finansowej właścicieli. W mieście jest stosunkowo dużo kamienic w centrum oraz budynków wielomieszkalniowych (bloków), natomiast na wsi niemal wyłącznie funkcjonuje budownictwo indywidualne jednorodzinne lub zagrodowe.

W komunalnym zasobie gminy znajdują się ogółem 452 mieszkania, przydzielana osobom w potrzebie, to znaczy osobom o niskich dochodach, które na dają możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkalnych danej osoby na rynku prywatnym.

Tabela 21. Zasób mieszkaniowy Grójec w latach 2013-201849

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba mieszkań komunalnych z zasobie gminy	697	567	559	557	561	561	452

Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	50	88	86	68	47	32	44
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	22	22	22	22	22	29	25

Mieszkania komunalne w Grójcu przydziela Komisja Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej, Zdrowia i Spraw Społecznych w sprawach najmu lokali mieszkalnych na zasadach określonych w Uchwale Nr XXIX/229/17 Rady Miejskiej w Grójcu z dnia 27 marca 2017 r.

5.4. Sytuacja społeczna rodzin

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych

Część beneficjentów pomocy społecznej w gminie stanowią rodziny, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze. Są to rodziny, które m.in.:

- mają trudności z zaspokojeniem podstawowych potrzeb dzieci, nie
- potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną nie potrafią załatwić swoich spraw. Najczęściej problemy rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączą się z innymi dysfunkcjami np. uzależnieniem, przemocą domową, problemami w pełnieniu ról rodzicielskich, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tabela 22. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

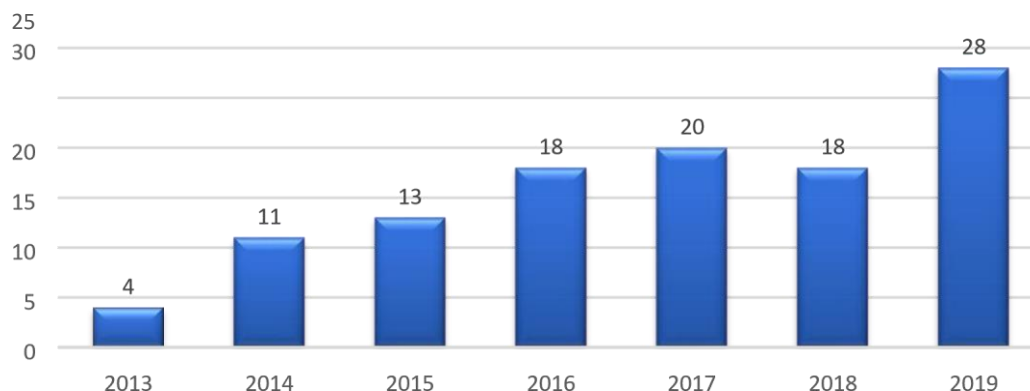
Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	222	216	235	266	227	239	209
Liczba osób w rodzinach	692	697	741	586	619	599	577

Pracownicy M-GOPS w Grójcu monitorują sytuację w rodzinach dysfunkcyjnych. Od wielu lat Ośrodek proponuje i oferuje usługi na rzecz rodzin będących w potrzebie, nieradzących sobie ze swoimi problemami i rodzin dysfunkcyjnych. W strukturze Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej działają: Środowiskowe Ognisko Wychowawcze oraz 3 Świetlice Socjoterapeutyczne (w Bikówku, Częstoniewie i Lesznoli), które prowadzą programy socjoterapeutyczne. Ponadto funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, w którym przyjmują i udzielają porad specjaliści: prawnik, psycholog i psychiatra.

Na terenie Gminy działa Zespół Interdyscyplinarny, zajmujący się problemami związanymi z przemocą w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałaniu przemocy. Jego zadaniem jest zapobieganie zjawisku przemocy i likwidowanie jej przyczyn, a przede wszystkim współpraca z osobami doznającymi przemocy.

Narzędziami wspierania rodziny we właściwym pełnieniu funkcji jest, np. zatrudnienie asystent rodziny i planowanie powołanie rodziny wspierającej. Aktualnie w M-GOPS w Grójcu zatrudnionych jest 5 asystentów rodziny, którzy wspierają 28 rodzin w sprawach opiekuńczo wychowawczych.

Wykres 1. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny z M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019 (Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Rolą asystenta rodziny jest wsparcie na etapie profilaktyki, całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami, natychmiastowe reagowanie na powstające problemy w rodzinie. Ponadto ważny jest aspekt aktywizacji rodziny poprzez zwiększenie jej wpływu na własne życie, pomoc w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Praca asystenta ma doprowadzić do tego, aby rodzina odzyskała podmiotowość i wiarę we własne możliwości. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania, za jej zgodą.

Tabela 23. Rodziny korzystające z poradnictwa specjalistycznego oferowanego na terenie gminy Grójec w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.	717	646	727	588	518	50	843

Poradnictwo specjalistyczne prowadzone jest dla wszystkich rodzin z terenu gminy, nie tylko dla beneficjentów pomocy społecznej, dotyczy różnych sfer życia społecznego, tj. np.: problemów zaradności i organizacji życia, uzależnień, przemocy w rodzinie, szukania pomocy w różnych sprawach, także prawnych i administracyjnych.

Ochrona macierzyństwa i wielodzietności

Ochrona macierzyństwa oraz pomoc dla rodzin wielodzietnych jest jednym z ważniejszych zadań pomocy społecznej. Z uwagi na występowanie niekorzystnych zjawisk demograficznych (ujemny przyrost naturalny) i gospodarczych (zmiany statusu materialnego) rodzina jako podstawowa komórka społeczna jest objęta szczególną ochroną państwa.

Świadczenia rodzinne wypłacane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu dominują w wypłacanych zasiłkach. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku

przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu dziecka, jeśli rodzina nie przekracza minimum dochodowego:

- do ukończenia przez niego 18 roku życia,
- w okresie jego nauki, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia,
- do 24 roku życia, jeżeli nadal kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i posiada orzeczenie o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Tabela 24. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa oraz korzystających z zasiłków rodzinnych z dodatkami, świadczeń alimentacyjnych z M-GOPS w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z zasiłków z powodu ochrony macierzyństwa	15	7	8	11	12	6	14
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych z dodatkami	530	525	505	595	639	697	627
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	219	216	196	98	2014	194	169

Do świadczeń rodzinnych, wypłacanych z M-GOPS należą:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego (dodatek z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu macierzyńskiego, samotnego wychowania dziecka, wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, rozpoczęcia roku szkolnego),
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczenia pielęgnacyjne: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (dla osoby rezygnującej z pracy zarobkowej w celu opieki nad osobą niepełnosprawną).

Tabela 25. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2019 roku

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Rodzaj rodziny	Bez dzieci	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 i więcej dzieci	Inne
Świadczenia pieniężne	1992	182	32	49	12	19
Świadczenia niepieniężne	2634	3539	1630	7427	226	985

W dniu 1 kwietnia 2016 roku weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Celem świadczenia wychowawczego – tzw. 500+ - jest częściowe pokrycie

wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko w rodzinie. Liczba rodzin pobierających w 2019 roku świadczenie wychowawcze wyniosła ogółem 3694 ,w tym na pierwsze dziecko w okresie od 01.01.2019 do 30.06.2019 wyniosła 904 rodziny. W związku ze zniesieniem kryterium dochodowego od dnia 01.07.2019 r ,liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze na każde dziecko przez okres 01.07.2019 - 31.12.2019 r wyniosła 2790. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 24 358 767 zł w roku 2019.

W dniu 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, określa ona uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny. W roku 2019 M-GOPS w Grójcu wypłacił świadczenia dla 4 rodzin.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin, w której - w chwili składania wniosku – jest co najmniej troje dzieci do 18 roku życia lub do 25. roku życia w przypadku dzieci uczących się lub bez ograniczeń w przypadku dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym lub znacznymi. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty różnych podmiotów (państwowych i prywatnych), nabywania dóbr lub płacenia za usługi. Karta jest wprowadzona na terenie Gminy Grójec i obejmuje ogółem 710 rodzin (na dzień 31.08.2020).

Ogółem na terenie gminy Grójec ze wszystkich świadczeń rodzinnych w roku 2019 skorzystało 41 1867 rodzin. Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczeń rodzinnych wyniosła 6 324 352,38 zł.

Sieroctwo

Sieroctwo oznacza stan pozbawienia dzieci trwale lub okresowo szans wychowania we własnej rodzinie z uwagi na brak odpowiednich warunków opiekuńczo – wychowawczych. Dzieci, które nie mają możliwości wychowywania się w rodzinie, mają prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa.

Tabela 26. Liczba dzieci w pieczy zastępczej pobierających świadczenia z M-GOPS w Grójcu w latach 2013 – 2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba dzieci w tzw. pieczy zastępczej	4	11	13	18	20	17	28

W obecnych czasach sieroctwo występujące w wyniku rozbicia rodziny w większości przypadków jest wynikiem patologii społecznych – sierotami są dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych.

Dziećmi osieroconymi zajmuje się przede wszystkim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu. Zadaniem PCPR w zakresie opieki nad osieroconymi dziećmi jest m.in.:

- zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie pozbawionym opieki rodziców i dzieciom niedostosowanym społecznie,
- tworzenie i wdrażanie programów pomocy dziecku i rodzinie,

- organizowanie opieki w rodzinach zastępczych,
- usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych itp.

Na terenie gminy i powiatu grójeckiego nie funkcjonuje placówka państwowa opieki nad dziećmi osieroconymi.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie oznacza jednorazowe lub powtarzające się umyślne działania na szkodę bliskiej osoby bądź też zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących.

Na terenie gminy funkcjonuje „Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Grójec w latach 2014-2020”, który zakłada stworzenie sprawnego systemu przeciwdziałania temu zjawisku. Program uwzględnia następujące założenia:

- najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary,
- za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca, bez względu na to, co zrobiła ofiara,
- nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka,
- nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy,
- podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna,
- ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu,
- zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach, jest to jeden z objawów doznanego urazu.

Pomocą dla osób doświadczających przemocy w rodzinie zajmują się różne instytucje społeczne, w ramach swoich kompetencji, np. Policja – bezpośrednia interwencja, ośrodek pomocy społecznej – pomoc organizacyjna i pieniężna dla poszkodowanych, służba zdrowia – pomoc medyczna dla skrzywdzonych. Osoby doznające przemocy, poza pomocą materialną potrzebują szeroko rozumianego wsparcia pod kątem możliwości rozpoznania, w jaki sposób przemoc ogranicza ich funkcjonowanie oraz wiedzy gdzie i jak szukać pomocy.

Skala zjawiska jest trudna do ustalenia, ponieważ nie wszystkie przestępstwa są zgłaszane, często jest to problem tajony, dlatego statystyki interwencji Policji czy pomocy społecznej nie są miarodajne.

Tabela 27. Statystyka interwencji Policji dotyczącej przemocy w rodzinie w latach 2016-2019 (Źródło: KPP w Grójcu)

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019
Ilość interwencji dotyczącej przemocy domowej ogółem		111	40	76	75
Liczba ofiar przemocy	Kobiety	103	36	71	67
	Mężczyźni	10	4	4	9
Sprawcy przemocy	Kobiety	9	3	5	8
	Mężczyźni	112	38	71	67
	Osoby nieletnie	1	0	0	1
Sprawcy przemocy po zażyciu alkoholu		67	31	31	53

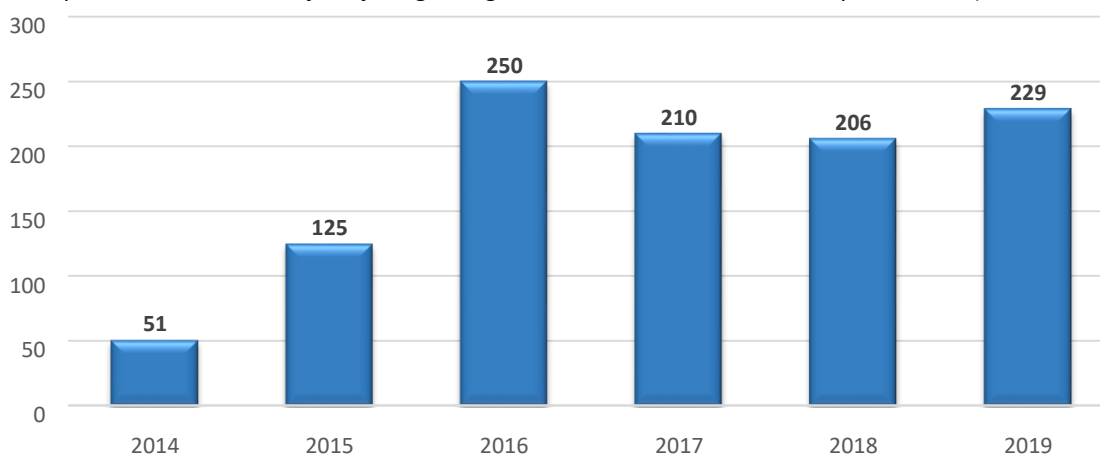
Tabela 28. Liczba rodzin pobierających świadczenia z M-GOPS w Grójcu z tytułu wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie w latach 2013 – 2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	8	2	4	4	5	2	1
Liczba osób w rodzinach	32	6	16	10	18	2	3

Wykres 12. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” w gminie Grójec

(Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie)

Tabela 29. Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych z powodu występowania zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Grójec w latach 2013-2019

(Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych - ogółem	brak danych	51	125	250	210	206	229

Liczba kobiet	brak danych	50	107	122	110	99	109
Liczba mężczyzn	brak danych	1	12	124	98	95	113
Liczba dzieci	brak danych	0	6	4	2	12	7

Według sprawozdania Zespołu Interdyscyplinarnego w Grójcu w 2019 roku liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych wynosi 101, tj. 229 osób. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w roku 2019 wynosiła 114 osób, w tym 102 kobiety. Ogółem dla osób poszkodowanych udzielono 50 porad, głównie socjalnego, zawodowego i rodzinnego.

5.3. Niepełnosprawność, choroba i starzenie się społeczeństwa

Niepełnosprawność

Niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych, czyli możliwości czynnego udziału w życiu społeczeństwa z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu danej osoby, powodującej przede wszystkim niezdolność do pracy.

Osoby niepełnosprawne mają różnorodne problemy społeczne związane ze swoją niepełnosprawnością. Są to m.in.: problemy ze swobodnym poruszaniem się, dostępem do służby zdrowia, rehabilitacji, świadczeń, dostępem do rynku pracy, niemożnością edukacji na miarę swoich możliwości i predyspozycji (bariery architektoniczne w mieszkaniach i budynkach użyteczności publicznej, brak środków komunikacji) itp. Ponadto osoby niepełnosprawne są mniej atrakcyjne na rynku pracy, posiadają zazwyczaj niższe wykształcenie i kwalifikacje, przez co zagrożone są bezrobociem. Dość poważny problem dla osób niepełnosprawnych stanowią czynniki psychologiczne i społeczne – trudność w akceptacji własnej osoby i schorzeń, brak zrozumienia ze strony otoczenia. Są to bariery, które nie tylko utrudniają ale wręcz uniemożliwiają osobom borykającym się z niepełnosprawnością uczestnictwo w normalnym życiu.

W gminie osoby zaliczone do niepełnosprawnych legitymują się niepełnosprawnością z różnego rodzaju przyczyn jak np. z powodu upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej, chorób somatycznych, narządów ruchu itp. Osoby te nabyły niepełnosprawność na skutek wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub wypadku.

Orzeczenia o niepełnosprawności dla mieszkańców gminy Grójec wydawane są przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu. Osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności mogą ubiegać się o świadczenia z pomocy społecznej. Niepełnosprawność członka rodziny może prowadzić do pogorszenia kondycji finansowej rodziny bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową. Sytuacja taka spowodowana jest dużymi wydatkami na leczenie i rehabilitację oraz na inne świadczenia będące udziałem rodzin.

Tabela 30. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu występowania niepełnosprawności w rodzinie w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	204	210	198	193	187	195	184

Liczba osób w rodzinach	374	411	382	356	336	343	324
-------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

W M-GOPS w Grójcu wypłacane są świadczenia z powodu wystąpienia niepełnosprawności, zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne oraz oferowana jest pomoc opiekuńcza oraz specjalistyczna pomoc opiekuńcza, także dla osób z zaburzeniami psychicznymi, głównie w miejscu zamieszkania. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dostosowane są do szczególnych potrzeb osób wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym

Tabela 31. Świadczenia pielęgnacyjne wypłacane przez M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba świadczeń							
Zasiłek pielęgnacyjny ogółem	brak danych	4 690	4 935	4 996	4 896	4 905	4 891
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	brak danych	1 150	1 274	1 454	1 482	1 505	1 510
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	brak danych	1 375	1 587	1 473	1 356	1 320	1 286
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby powyżej 75 roku życia	brak danych	169	229	188	169	126	102
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	brak danych	2 014	1 863	1 881	1 889	1 954	1 993
Świadczenie pielęgnacyjne	brak danych	726	772	888	921	843	861
Specjalny zasiłek opiekuńczy	brak danych	29	78	151	182	139	135
Świadczenie opiekuńcze ogółem	brak danych	5 445	5 803	6 035	5 999	5 887	5 887

Tabela 32. Usługi opiekuńcze świadczone przez pracowników M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019 (Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających z różnych form pomocy							
Z usług opiekuńczych.	33	31	31	48	58	70	74
Ze specjalistycznych usług opiekuńczych	0	0	0	1	1	1	1
Z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	13	14	14	15	14	11	10

Poza pomocą M-GOPS w Grójcu, osoby niepełnosprawne mogą liczyć na świadczenia i pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu (PCPR), które pośredniczy pomiędzy osobą niepełnosprawną a Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Do

zadań PCPR należy głównie pomoc w rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizowana poprzez m.in.:

- dofinansowanie np.: uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych; sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych; zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów, na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, rehabilitację dzieci i młodzieży,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- finansowanie kosztów stażu przygotowania i szkolenia zawodowego osób niepełnosprawnych,
- przyznawanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w wysokości określonej w umowie zawartej ze starostą,
- przyznawanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej,
- zwrot kosztów tworzenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

Natomiast w kompetencjach PFRON znajdują się m.in. zadania:

- rozdysponowania środków,
- likwidacja barier funkcjonalnych,
- zaopatrzenie z sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne,
- organizacja warsztatów terapii zajęciowej,
- organizacja staży i przygotowania zawodowego,
- zwrot kosztów tworzenia nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

W powiecie grójeckim działa Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Nowym Mieście nad Pilicą.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu realizuje Program „Opieka wytchnieniowa” tj. świadczenie usług opieki poprzez zapewnienie członkom rodziny i opiekunom dzieci oraz osób niepełnosprawnych możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, a także wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji, rehabilitacji i dietetyki.

Dla ograniczenia występowania choćby części problemów z jakimi zmagają się osoby niepełnosprawne, konieczne jest podjęcie działań zmierzających do poprawy sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych. Mogą one dotyczyć m.in.:

- zwiększania integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym, □
likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych, komunikacyjnych.

Długotrwała lub ciężka choroba

Ciężka, długotrwała choroba jest jedną z częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej rodziny osoby chorej. Osoby przewlekle lub ciężko chore napotykać na podobne problemy jak osoby

niepełnosprawne, ponieważ najczęściej nie są w stanie aktywnie uczestniczyć w normalnym życiu, np. mogą być bezrobotne – ze względu na stan zdrowia nie mogą ubiegać się i podejmować pracy (ludzie w wieku produkcyjnym) lub przebywają na rencie czy emeryturze (osoby starsze). Ciężka lub długotrwała choroba ma zasadniczy wpływ na sytuację materialną rodzin osób chorych gdyż wiąże się z ponoszeniem wysokich kosztów leczenia, dlatego też często występują o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 33. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu występowania długotrwałej choroby w rodzinie oraz osób, w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na pos4dstwie sprawozdań resortowych)

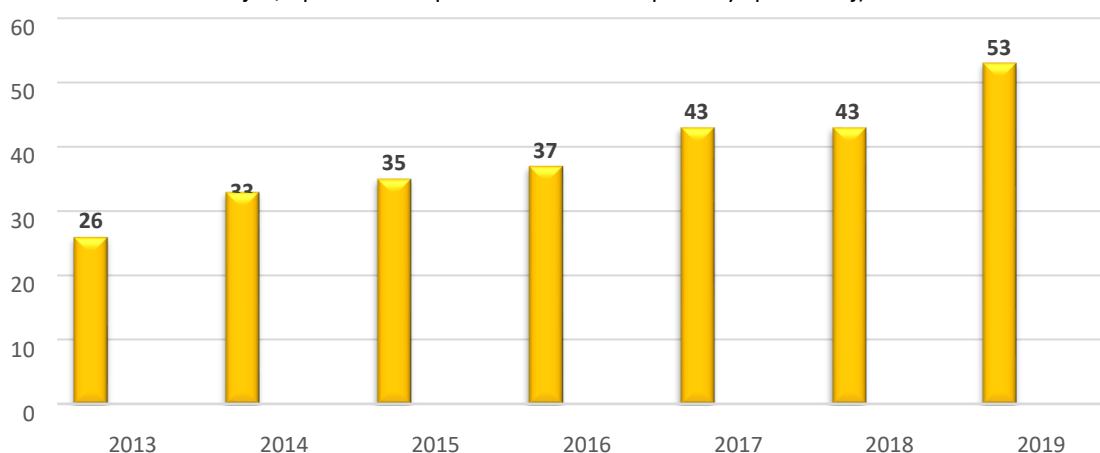
Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	148	148	154	168	145	135	190
Liczba osób w rodzinach	225	251	286	303	277	307	301

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, a także osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina i opiekujące się nią osoby nie mogą takiej pomocy zapewnić, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. W M-GOPS w Grójcu usługi takie są świadczone dla 74 osób w roku 2019.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym realizowanych przez gminę należy świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Pomoc przysługuje z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagających pomocy innych osób. Pomoc

Wykres 13. Liczba osób, dla których M-GOPS w Grójcu świadczył odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej)

W powiecie grójeckim funkcjonują domy pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych w: Grójcu, Tomczycach (gm. Mogielnica), Nowym Mieście nad Pilicą oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Łychowskiej Woli (gm. Jasieniec).

Aktualnie problemem są również choroby cywilizacyjne, dotykające najczęściej ludzi młodych i w średnim wieku. Problemem wśród dzieci i młodzieży są choroby związane z otyłością i choroby układu pokarmowego i krążenia. Coraz częściej młodzież wymaga specjalistycznej pomocy psychologicznej i

psychiatrycznej w związku z występowaniem zaburzeń psychicznych, np.: bulimią, anoreksją, depresją.

Problem starzenia się społeczeństwa

W gminie Grójec w roku 2019 odsetek osób starszych stanowił 21% mieszkańców – w ostatnich latach systematycznie rośnie. Częściowo równoważy go atrakcyjność do osiedlania się na terenie gminy i napływ młodych osób z rodzinami, ale jednak nie niweluje on problemu powszechnego zjawiska starzenia się społeczeństwa.

Seniorzy, tak jak każda grupa społeczna, mają indywidualne potrzeby, które trzeba diagnozować i dostosowywać politykę społeczną w tym zakresie, aby jak najwięcej tych potrzeb było możliwych do zaspokojenia. Ludzie starsi i samotni potrzebują szczególnego rodzaju wsparcia, które zapewni im jak najdłuższe utrzymanie we własnym środowisku, dlatego problem opieki nad osobami starszymi staje się coraz poważniejszy, zwłaszcza, że wśród osób starszych rośnie liczba osób całkowicie samotnych.

Polityka senioralna powinna pomagać w zabezpieczeniu podstawowych potrzeb egzystencjalnobytowych, ale także potrzeb psychospołecznych. Osobom takim należy zagwarantować dostępność do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych oraz intelektualnych i zdrowotnych. Aktywność społeczna jest czynnikiem, który najskuteczniej zapobiega wycofaniu się z życia i zapewnia samodzielność.

W Grójcu funkcjonuje Grójecki Uniwersytet Otwarty przy GOK, który oferuje słuchaczom cotygodniowe spotkania wykładowo-warsztatowe. W ofercie są także: zajęcia taneczne, spotkania brydżowe, bezpłatny wstęp na Dyskusyjny Klub Filmowy.

Ponadto w gminie działają dwa samodzielne kluby dla seniora: Biesiada i Familia.

5.4. Problemy uzależnień

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu monitoruje zjawiska związane z uzależnieniem od narkotyków i alkoholu: przygotowuje wywiady środowiskowe, udziela rodzinom z problemem uzależnień pomocy psychospołecznej, prawnej i materialnej.

Alkoholizm

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w kraju. Jest on tym bardziej poważny, gdyż większość osób nadużywających alkoholu nie poddaje się leczeniu a część z nich nie zdaje sobie sprawy z choroby alkoholowej. Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody dla zdrowia pijącego, ale jest także przyczyną pojawienia się zachowań powodujących szkodliwe następstwa natury emocjonalnej i finansowej na poziomie rodziny i społeczeństwa. Osoba nadużywająca alkoholu dostarcza swoim bliskim wielu niepotrzebnych problemów życiowych, emocjonalnych i finansowych.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu monitoruje zjawiska związane z uzależnieniem: przygotowuje wywiady środowiskowe oraz udziela rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej, prawnej i materialnej.

Liczba osób otrzymujących świadczenie z powodu uzależnienia od alkoholu nie jest miarodajnym wskaźnikiem skali zjawiska - rodziny z problemem alkoholizmu mogą otrzymywać świadczenia z innych powodów, lub też mogą znajdować się powyżej kryterium dochodowego, według którego przyznaje się pomoc społeczną. Nadużywanie alkoholu w niektórych domach to problem codzienny,

w innych ma charakter sporadyczny, okazyjny. Uzależnienie jest też powodem występowania w rodzinach innych dysfunkcji.

Tabela 34. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z powodu występowania zdiagnozowanego zjawiska alkoholizmu z M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

Wskaźnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	16	19	17	16	14	15	14
Liczba osób w rodzinach	39	36	32	21	24	23	20

W Gminie Grójec sprawami osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin zajmuje się Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grójcu. Podstawowym zadaniem KRPA jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

W skład GKRPA wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Merytoryczny nadzór nad pracami GKRPA sprawuje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA).

Tabela 35. Statystyka działalności GKRPA w Grójcu w latach 2013-2019

(Źródło: Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii)

Liczba	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Działalność organizacyjna							
Liczba posiedzeń GKRPA	38	39	40	27	26	24	24
Wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu	51	38	38	32	29	20	40
Działania bezpośrednie dla rodzin i osób uzależnionych							
Przyjęte wnioski	20	26	25	26	37	14	19
Przeprowadzone rozmowy interwencyjno-motywacyjne	13	15	15	49	30	17	14
Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe	2	4	4	5	8	14	8
Liczba dzieci uczestniczących w obozach w ramach programów socjoterapeutycznych	35	36	43	53	61	45	120

Główną jednostką zajmującą się problemem uzależnień w gminie jest Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podstawowym zadaniem Komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. W skład GKRPA wchodzi osoby przeszkolone z zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Merytoryczny nadzór nad pracami GKRPA i MKRPA sprawuje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA).

Podstawowe zadania GKRPA i działania zawarte są w uchwalanym corocznie „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii”. Realizatorem Programu jest Gmina, która wykonuje zadania publiczne z zakresu ograniczenia występowania uzależnień, nadużywania alkoholu oraz towarzyszących im negatywnych zjawisk. Do jej zadań należy np. przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad, przeprowadzenia wywiadów środowiskowych i rozmów interwencyjnomotywacyjnych, uczestniczenie w szkoleniach i inicjowanie pomocy, terapii, profilaktyki antyalkoholowej i przeciwko innym uzależnieniom.

Ze środków Komisji finansowane są m.in. programy profilaktyczne oraz współfinansowana jest działalność Poradni Leczenia Uzależnień w Grójcu, Punktu Konsultacyjnego, Środowiskowego Ogniska Wychowawczego i Fundacji Terapeuci dla rodziny. W tych podmiotach, mieszkańcy mogą skorzystać z profesjonalnej pomocy terapeutycznej oraz leczenia.

W zależności od celu I rodzaju zadania GKRPA, ściśle współpracuje z instytucjami, organizacjami i innymi jednostkami, w kompetencjach których znajduje się profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, m.in.:

- gminnymi jednostkami oświatowymi w zakresie statutowych działań realizowanych na podstawie programów wychowawczych i profilaktycznych,
- Komendą Powiatową Policji w Grójcu,
- organizacjami pozarządowymi i kościołami prowadzącymi statutowe działania na rzecz dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- placówkami służby zdrowia.

Profilaktyka antyalkoholowa na terenie gminy jest realizowana, głównie w placówkach oświatowych. Głównym celem prowadzenia programów profilaktycznych przeciw uzależnieniom oraz z innych dziedzin życia społecznego jest kształtowanie postaw promujących zdrowy i higieniczny tryb życia, nie uleganie negatywnym wpływom środowiska oraz wykształcenie nawyku odmowy i niezgody na postępowania niewłaściwe.

Każda szkoła na terenie gminy opracowała i realizuje indywidualny program profilaktyczny przenikający się z programem wychowawczym szkoły. Treści programów profilaktycznych uzupełniane (wzbogacane) są działaniami profilaktycznymi podejmowanymi we współpracy z innymi instytucjami i ich ofertami kierowanymi do dzieci i młodzieży.

Dla ograniczenia zjawiska nadmiernego spożywania alkoholu wskazane jest:

- upowszechnianie wśród lokalnej społeczności zdrowego trybu życia,
- rozpowszechnianie wiadomości na temat problemu alkoholowego,
- wspieranie rozwoju dzieci i rodzin, w których występuje problem alkoholizmu, - stworzenie możliwości korzystania z pomocy terapeutycznej osób uzależnionych. W roku 2019, wzorem lat ubiegłych, we wszystkich gminnych placówkach oświatowych organizowane były różne programy profilaktyczne:
- w przedszkolach – spektakle profilaktyczne,
- w szkołach podstawowych i świetlicach- cykle warsztatów profilaktycznych, widowiska artystyczne podejmujące temat uzależnień,
- dla uczniów, dla rodziców i wychowawców – warsztaty z zakresu uzależnień, przeciwdziałania przemocy, profilaktyki zdrowia i aktywności fizycznej. Członkowie GKRPA uczestniczą rokrocznie w szkoleniach z zakresu swojej działalności.

Narkomania

Narkomania jest poważną chorobą cywilizacyjną, podobnie jak inne uzależnienia i pozostaje w całkowitej sprzeczności ze zdrowym stylem życia. Narkomania jest nałogiem, czyli wyuczonym i utrwalonym szkodliwym przyzwyczajeniem zażywania środków odurzających – substancji psychoaktywnych – które powodują poważne następstwa zdrowotne oraz zakłócenia życia społecznego. W chwili obecnej równie groźne jest zażywanie substancji narkotycznych pochodzenia roślinnego (naturalnego), jak i substancji chemicznych o działaniu psychoaktywnym (tzw. dopalaczy), które wprowadzają na rynek coraz to nowe związki szkodliwych substancji.

W okresie analizy M-GOPS w Grójcu udzielał pomocy z tytułu uzależnienia od narkotyków dla małej liczby osób – 1 lub 2 rocznie – niemniej jednak, nie należy zakładać, iż problem zażywania narkotyków lub substancji psychoaktywnych nie istnieje. Mimo, że problem narkomani nie jest postrzegany jako jedno z najważniejszych zagrożeń na terenie gminy, to najprawdopodobniej jest on obecny. W chwili obecnej zmienia się rozmiar specyfika zjawiska, ponieważ często dotyczy osób w średnim wieku, osoby młodsze często jednorazowo eksperymentują, także z dopalaczami, co jest bardzo groźnym zjawiskiem.

Niezwykle ważną rolę w zwalczaniu narkomanii odgrywa edukacja, która uświadamia zagrożenie, a przede wszystkim kształtuje właściwe postawy. W placówkach oświatowych realizuje się szkolne programy profilaktyczne podczas zajęć wychowawczych, plastycznych, humanistycznych, sportowych. Zajęcia dotyczą profilaktyki wszelkich uzależnień: nikotynowych, alkoholowych i narkotykowych. Realizacja programów profilaktycznych ma na celu:

- wdrażanie dbałości o własne prawa i poszanowanie praw innych, troskę o bezpieczeństwo w każdej sytuacji życiowej,
- propagowanie aktywnego spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia,
- kształcenie woli ucznia i zaspakajanie potrzeby przeżywania sukcesów,
- kształtowanie środowiska sprzyjającego uczeniu się (rozwijanie motywacji uczniów jako jednej z najważniejszych sił ukierunkujących działania uczniów),
  - wspieranie rozwoju fizycznego i zdrowotnego oraz rozwoju intelektualnego i psychicznego ucznia.

Ważnym elementem realizacji takich działań jest stała pedagogizacja rodziców – uświadamiania im zagrożeń, jakie niesie wiek dojrzewania oraz zagrożeń środowiska.

5.5. Pozostałe problemy pomocy społecznej

Trudności w integracji osób posiadających status uchodźcy

Pomoc osobom posiadającym status uchodźcy jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanej przez powiat w ramach indywidualnego programu integracji (na którego realizację środki przekazuje wojewoda), który obejmuje m.in.: wypłatę świadczeń na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego, opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne, specjalistyczne poradnictwo socjalne.

Ze środków M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019 nie były wypłacane świadczenia dla osób posiadających status uchodźcy.

Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi

Handlem ludźmi jest werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem: przemocy lub groźby bezprawnej, uprowadzenia, podstępem, itp.

Na terenie gminy Grójec nie były wypłacane zasiłki z M-GOPS z powodu zaistnienia potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi. Nie odnotowano takiego rodzaju przestępstw popełnianych na mieszkańcach gminy.

Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładów karnych

Osoby opuszczające zakłady karne są pod opieką Kuratora Sądowego, otrzymują pomoc społeczną, jeśli same zgłoszą się do Ośrodków Pomocy. Najczęstszą przyczyną otrzymywania zasiłku przez osoby, które opuściły zakład karny jest niemożność znalezienia pracy.

Tabela 34. Liczba osób pobierająca świadczenia z powodu występowania trudności po opuszczeniu zakładu karnego z M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

Wskaźnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin	8	11	6	9	5	7	11
ogółem							
Liczba osób w rodzinach	8	12	6	16	8	7	13

Za bezpieczeństwo w gminie odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Grójcu. Poszczególne wydziały KPP (tj.: kryminalnym, prewencyjny, ruchu drogowego) oraz jednostki podległe monitorują zjawiska przestępcze i prowadzą działania prewencyjne.

Tabela 35. Statystyka przestępstw popełnianych na terenie gminy Grójec w latach 2016-2019 (Źródło: KPP Grójec)

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019
Liczba przestępstw popełnianych na terenie gminy ogółem	933	907	860	908
Liczba przestępstw popełnianych przez osoby nieletnie	8	4	5	11
w tym:				
Kradzież mienia (art. 278 kk)	150	106	49	53
Kradzież w włamaniu (art. 279 kk)	87	106	49	53
Kradzież z włamaniem do samochodu	6	12	8	0
Rozboje, kradzieże z rozbojem (art. 280 i 281 kk)	8	6	4	5
Bójka, pobicie (art. 158 kk)	3	11	4	7
Zgwałcenie (art. 197 kk)	4	2	5	3
Nietrzeźwi kierujący (art. 178 kk)	99	65	78	107
Przemoc domowa (art. 207 kk)	27	22	26	26
Groźby karalne (art. 190kk)	50	32	32	36
Niealimentacja (art. 209 kk)	13	57	56	62
Inne przestępstwa razem	486	499	487	525

W zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców Komenda Powiatowa Policji w Grójcu od wielu lat prowadzi m.in.: kursy samoobrony dla kobiet, liczne kampanie medialne, (często o zasięgu

ogólnokrajowym), takie jak "Tydzień Pomocy Ofiarom Przemocy" i "Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym Przepęstwem".

Wystąpienie zdarzenia losowego, sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej

Pomoc społeczna udzielana jest również w sytuacjach niezależnych od uwarunkowań społecznych, np.: w chwili wystąpienia sytuacji kryzysowej lub tragicznego w skutkach zdarzenia losowego, klęski żywiołowej. Najczęściej pomoc oferowana jest w formie pieniężnej lub rzeczowej.

Tabela 36. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu wystąpienia zdarzenia losowego w latach 2013-2019

(Źródło: M-GOPS w Grójcu, opracowanie pn. Ocena zasobów pomocy społecznej oraz na podstawie sprawozdań resortowych)

Wskaźnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin ogółem	6	1	2	4	6	3	2
Liczba osób w rodzinach	12	4	4	11	13	4	2

6. Podsumowanie sytuacji społecznej i analiza SWOT

6.1. Wnioski z diagnozy

Założeniem "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027" jest wypracowanie metod podniesienia standardu życia w gminie oraz skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenienia się niekorzystnych zjawisk społecznych.

Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej w Mieście Grójec wynika:

- liczba beneficjentów instytucjonalnej pomocy społecznej nie jest duża w skali gminy, □ mieszkańcy gminy nie mają problemu z dostępem do pracy zarobkowej, skala bezrobocia jest niska,
- w gminie rokrocznie przybywa mieszkańców, ze względu na atrakcyjność położenia w pobliżu Warszawy, dlatego też nie są tak widoczne, jak w innych rejonach kraju, problemy z ujemnym przyrostem naturalnym i ujemnym saldem migracji,
- Grójec, jest gminą gdzie problemy demograficzne są jednak widoczne, ponieważ wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym i nasilający się problem ludzi starszych, brak systemowych rozwiązań dla starzejącego się społeczeństwa, □ najpoważniejsze problemy społeczne dotyczą niepełnosprawności i długotrwałych chorób mieszkańców, □ problemem jest brak zorganizowanej oferty czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz niewystarczająca dostępność do bazy kulturalnej, sportowej czy rekreacyjnej, □ brak systemowych rozwiązań na rzecz osób starszych oraz brak organizacji dbających o interesy środowisk seniorskich, □ działania władz Gminy i Miasta zmierzają do poprawy standardu życia mieszkańców i opierają się na zadaniach organizacyjnych (pomoc i doradztwo społeczne, zwiększenia skuteczności

podejmowanej pomocy społecznej poprzez szkolenia kadry, ułatwienia w dostępie do urzędów i instytucji, do usług bytowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych, itp.) oraz na zadaniach inwestycyjnych (np.: poprawie warunków lokalowych infrastruktury socjalnej),

- działania gminy na polu społecznym mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej.

Założenia rozwojowe dla skutecznego przeciwdziałania problemom społecznym w gminie Grójec muszą opierać się na:

- poprawie standardu życia mieszkańców,
- poprawie dostępności do usług bytowych, urzędowych, mieszkaniowych, intelektualnych, zdrowotnych i kulturalnych,
- zintegrowaniu, zaktywizowaniu oraz edukacji społeczeństwa,
- zwiększeniu efektywności przydzielania środków na pomoc społeczną,
- doksztalcaniu i doskonaleniu zawodowym kadr pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa,
- realizacji zamierzeń inwestycyjnych, które mogą być przeprowadzone dzięki wykorzystaniu funduszy pomocowych z Unii Europejskiej.

6.2. Analiza SWOT

Dla podsumowania aktualnej sytuacji społecznej w Gminie i Mieście Grójec przeprowadzono analizę mocnych słabych stron oraz szans i zagrożeń w sferze społecznej.

Tabela 37. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w Grójcu

Wskaźnik	Wnioski z analizy
Mocne strony	<ul style="list-style-type: none"> □ □ Dodatni przyrost naturalny i saldo migracji □ □ Położenie Gminy i Miasta Grójec przy aglomeracji warszawskiej, w jej bezpośrednim □ □ wpływie oddziaływania □ Zagwarantowana podstawowa i specjalistyczna opieka medyczna Niskie bezrobocie □ Działalność jednostek na rzecz bezpieczeństwa mieszkańców □ Sprawnie funkcjonujący system pomocy społecznej - współpraca MGOPS z placówkami oświatowymi , placówkami medycznymi, Zespołem Interdyscyplinarnym, Parafiami, Policją i OSP, stowarzyszeniami

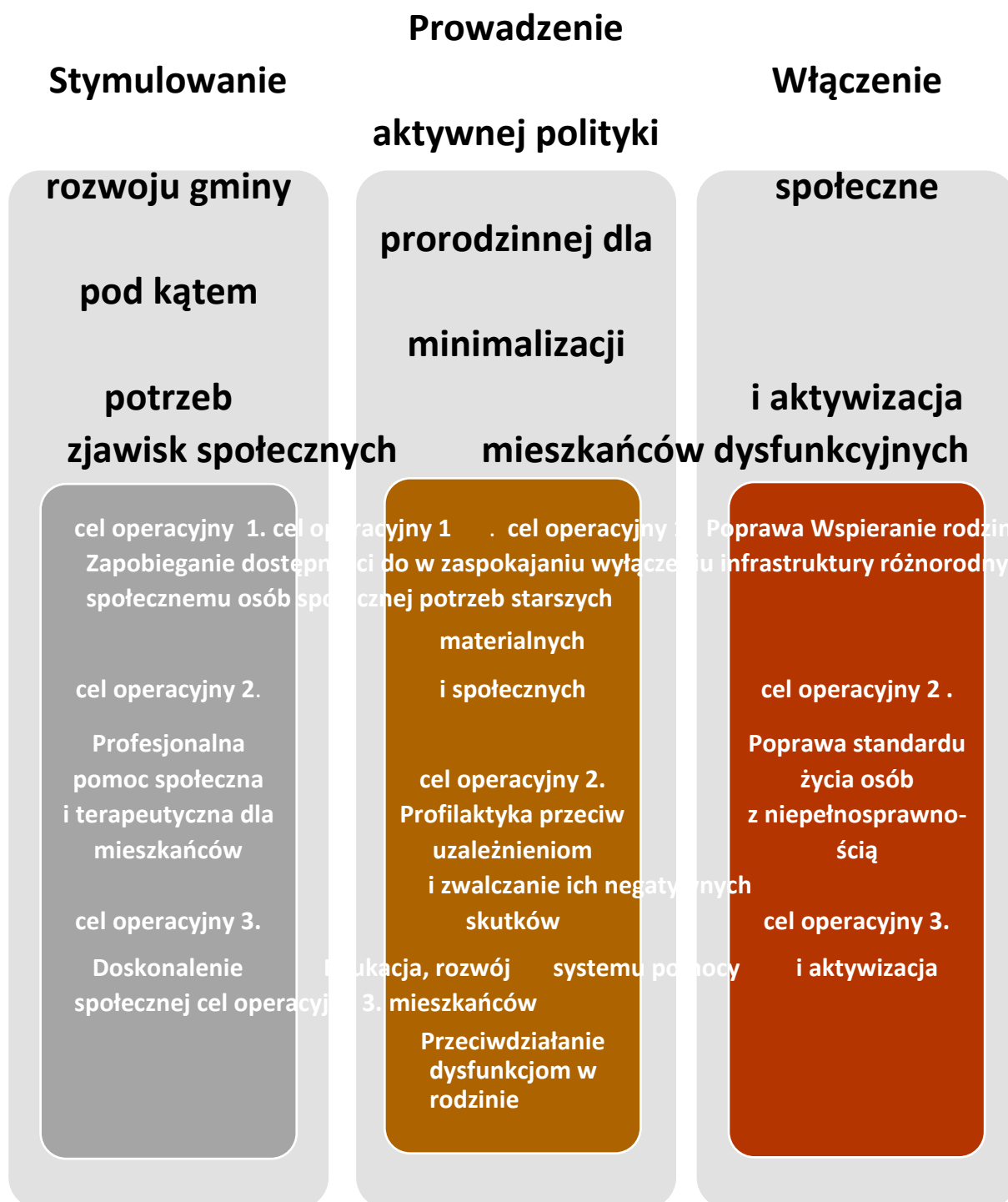
Słabe strony	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Dysproporcje w społeczeństwie gminy pod względem statusu materialnego i zawodowego ☐ Systematycznie wzrastająca liczba osób w wieku poprodukcyjnych Brak systemowych rozwiązań dla starzejącego się społeczeństwa (brak domów pomocy społecznej, placówek dziennego i stałego pobytu dla ludzi starszych i samotnych, brak miejsc rekreacji przeznaczonych dla seniorów) ☐ Brak form wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin ☐ Brak organizacji pozarządowych w zakresie organizowania form wsparcia dla dzieci i młodzieży oraz seniorów ☐ Brak ułatwień architektonicznych dla osób niepełnosprawnych
Szanse	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami społecznymi ☐ Wzrost poziomu usług społecznych Rozbudowa infrastruktury społecznej Wykorzystanie potencjału ludzkiego, aktywizacja mieszkańców, kreowanie liderów lokalnych ☐ Zagwarantowanie możliwości funkcjonowania w społeczeństwie osobom, które nie są w stanie same zadbać o siebie lub potrzebują wsparcia (osoby niepełnosprawne, chore, osoby starsze, zagrożone wykluczeniem społecznym)
Zagrożenia	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Zbyt duże obciążenie Gminy obowiązkami społecznymi Ograniczone środki finansowe w budżecie uniemożliwiające podejmowanie inwestycji z sferze społecznej oraz realizacji programów tzw. miękkich

7. Cel główny i cele pośrednie w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta Grójec

Cel główny w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027”:

Grójec to gmina i miasta, która oferuje korzystne warunki do osiedlania się, stale podnosząc standard życia rodzin, stymuluje rozwój społeczny i minimalizuje niekorzystne zjawiska dysfunkcyjne

Plan strategiczny "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027" obszary priorytetowe, cele operacyjne

8. Kierunki działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027

Tabela 38. Działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027

Obszar	Działanie	Podmiot odpowiedzialny	Partnerzy
Stymulowanie rozwoju gminy pod kątem potrzeb społecznych			
cel operacyjny 1. Poprawa dostępności do infrastruktury społecznej			
Dostosowanie bazy społecznej do potrzeb mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowa PSP nr 1 o salę gimnastyczną i część dydaktyczną - Rozbudowa PSP w Lesznoli - Budowa żłobka w Grójcu - Budowa nowej publicznej szkoły podstawowej w Grójcu 	Gmina i Miasto Grójec	Zarządcy budynków
Poprawa dostępności do infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Poprawa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie gminy, w tym ogólnodostępnej: boiska, siłownie, place zabaw itp. oraz bazy sportowej przyszkolnej - Rewitalizacja Parku Miejskiego przy ul. Piłsudskiego w Grójcu - Organizacja parku Miejskiego przy ul Sienkiewicza w Grójcu - Rewitalizacja stacji PKP w Grójcu z przeznaczeniem na funkcje kulturalne, historyczne i turystyczne - Dopuszczenie w sprzęt i urządzenia obiekty użyteczności publicznej w miarę potrzeb - Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych 	Gmina i Miasto Grójec	Zarządcy budynków
cel operacyjny 2. Profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna dla mieszkańców			

<p>Podnoszenie jakości usług społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Umożliwienie wszystkim potrzebującym dostępu do profesjonalnej pomocy terapeutycznej, a także rzetelnej informacji o przysługujących prawach i możliwości pomocy - Uruchamianie i wspieranie programów edukacyjnych adresowanych do osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi i zagrożeniami prowadzącymi do utraty bezpieczeństwa osobistego, zdrowotnego i socjalnego 	<p>Gmina i Miasto Grójec Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu</p>	<p>Instytucje i organizacje społeczne</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Uruchamianie, wspieranie i promowanie programów opartych na samoedukacji i samopomocy w pobudzaniu aktywności społecznej na rzecz poznawania przyczyn powstawania problemów społecznych oraz sposobów ich rozwiązywania 		
<p>Promowanie profilaktyki zdrowia i zwiększenie dostępności służby zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej w szkołach - Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej wśród osób dorosłych poprzez informacje, akcje, spotkania - Wzbogacenie oferty usług zdrowotnych oferowanych na terenie gminy poprzez np. organizację okazjonalnych badań i porad specjalistycznych - Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami. 	<p>Gmina i Miasto Grójec</p>	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu Placówki służby zdrowia</p>
<p>cel operacyjny 3. Doskonalenie systemu pomocy społecznej</p>			

<p>Profesjonalizm pomocy społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego - Podejmowanie działań promocyjnych mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej - Świadczenie profesjonalnych usług na rzecz ludności poprzez wszystkie instytucje społeczne (instytucje miejskie, opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, kulturalne, itp.) - Współpraca z instytucjami wspomagającymi pomoc społeczną w regionie (domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, środowiskowe domy samopomocy itp.) 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
--	---	--	---

Prowadzenie aktywnej polityki prorodzinnej dla minimalizacji zjawisk dysfunkcyjnych

cel operacyjny 1.

Wspieranie rodziny w zaspokajaniu różnorodnych potrzeb materialnych i społecznych

<p>Zapobieganie degradacji ekonomicznej i społecznej osób i rodzin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców Grójec - Udzielanie przez M-GOPS pomocy rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej (pomoc finansowa i rzeczowa) - Współpraca z organizacjami pozarządowymi, których działalność ukierunkowana jest na pomoc osobom potrzebującym - Wspieranie inicjatyw partnerskich na rzecz ekonomii społecznej, np. tworzenie podmiotów ekonomii społecznej 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu Powiatowy Urząd Pracy w Grójcu</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
--	---	---	---

<p>Realizacja działań umożliwiających podniesienie poziomu funkcjonowania rodzin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Promocja prawidłowego modelu rodziny i edukacja rodzin w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników M-GOPS, placówki oświatowe - Intensyfikacja pracy socjalnej z rodzinami oraz współpraca asystenta rodziny z rodzinami, zwłaszcza dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą - Poszerzenie systemu udzielania pomocy w zakresie potrzeb mieszkaniowych osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym Realizacja zadań wynikających z systemu pieczy zastępczej - Wdrażanie inicjatyw wspierających rodziny, zwłaszcza wielodzietne (np. Kart Dużej Rodziny, program „Posiłek w szkole i w domu”, itp.) - Integracja działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, instytucji pomocy społecznej i służby zdrowia, policji, kościoła, organizacji pozarządowych - Tworzenie przestrzeni oraz form aktywizacji przyjaznych rodzinom, wspierających ich aktywność i samodzielność 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
<p>cel operacyjny 2. Profilaktyka przeciw uzależnieniom i zwalczanie ich negatywnych skutków</p>			

<p>Realizacja działań profilaktycznych w zakresie uzależnień</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja założeń Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii - Zapobieganie rozrastaniu się zjawiska uzależnień, w tym wśród młodzieży poprzez realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach - Informowanie o szkodach społecznych oraz zaburzeniach w funkcjonowaniu środowiska rodzinnego, będących konsekwencją uzależnień i nałogów oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec problemów alkoholowych - Realizacja akcji edukacyjnych dla rodziców w zakresie nabywania umiejętności rozpoznawania zagrożeń i uzależnień u dzieci - Współpraca pomiędzy jednostkami społecznymi w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień - Diagnozowanie środowisk młodzieżowych (szkolnych) w celu rozpoznawania zagrożeń i przeciwdziałania uzależnieniom 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
<p>Udzielanie wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy terapeutycznej, prawnej i zdrowotnej oraz ochrony przed przemocą (pomoc dla osób uzależnionych, jak również ich rodzin - eliminacja społecznych skutków uzależnień) - Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr współpracujących z osobami borykającymi się z problemem uzależnienia 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
<p>cel operacyjny 3. Przeciwdziałanie dysfunkjom w rodzinie</p>			

<p>Dążenie do wyeliminowania zjawiska przemocy w rodzinach oraz zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorowanie środowisk zagrożonych przemocą w rodzinie - Współpraca instytucji pomocy społecznej m.in. poprzez realizację procedury „Niebieskiej Karty” - Prowadzenie działań informacyjnych, edukacyjnych i społecznych wśród całej społeczności gminy, w tym: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych adresowanych do dorosłych dotyczących rozwoju dzieci, ich potrzeb, rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy, 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży na temat praw dzieci, komunikacji, asertywności, rozwiązywania problemów bez przemocy, przekazanie im podstawowych informacji na temat przemocy oraz zachęcanie do zwrócenia się o pomoc, jeśli są krzywdzone - Usprawnienie i przyspieszenie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy i ujednoczenie procedur postępowania 	<p>Zespół Interdyscyplinarny</p>	

<p>Zmniejszenie negatywnych skutków przemocy wobec osób, które jej doznają</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie umiejętności rozpoznawania sygnałów przemocy w rodzinie przez przedstawicieli różnych instytucji i podejmowanie działań mających na celu zatrzymanie przemocy - Organizowanie poradnictwa i interwencji, działań z zakresu doraźnej pomocy i interwencji kryzysowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie - Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadr pracujących na rzecz wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz pracujących z osobami pokrzywdzonymi i osobami stosującymi przemoc, superwizja. - Umożliwienie osobom, które doświadczyły przemocy korzystania z pomocy m.in. medycznej, prawnej, psychologicznej, socjalnej, mającej 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
	<p>na celu uwolnienie się z sytuacji przemocy oraz poradzenie sobie z jej skutkami</p>		

Włączenie społeczne i aktywizacja mieszkańców

cel operacyjny 1.

Zapobieganie wyłączeniu społecznemu osób starszych

<p>Efektywny system wsparcia dla osób starszych oraz zapobieganie ich marginalizacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udzielanie przez M-GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym - Rozwijanie usług opiekuńczych dla seniorów w ich środowisku zamieszkania, obejmujących m.in. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem - Realizacja programów w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów, oraz zapewnienie im dostępu do usług zdrowotnych, diagnostycznych i rehabilitacji - Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz seniorów - Organizacja czasu wolnego - rozwój aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, intelektualnych 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
<h3>cel operacyjny 2 .</h3> <h4>Poprawa standardu życia osób z niepełnosprawnością</h4>			

<p>Zapewnienie osobom długotrwale chorym i niepełnosprawnym udziału w życiu społecznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie kompleksowego i długookresowego programu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych - Udzielanie przez M-GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym i chorym - Realizacja przedsięwzięć z zakresu integracji i aktywizacji społeczno – zawodowej, tworzenie warunków sprzyjających zaradności i samodzielności osób niepełnosprawnych i kształtowanie ich pozytywnego wizerunku na rynku pracy - Podnoszenie wiedzy, kwalifikacji oraz umiejętności komunikacyjnych osób współpracujących z osobami niepełnosprawnymi 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie dla rozwoju aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne polegających m.in. na organizacji imprez, spotkań integracyjnych, zajęć - Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 		
<p>cel operacyjny 3. Edukacja, rozwój i aktywizacja mieszkańców</p>			
<p>Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dążenie do zwiększenia dostępu do opieki nad małym dzieckiem - Wzbogacanie oferty placówek działających dla wspierania i rozwoju dzieci i młodzieży (np. świetlice szkolne, jednostki kultury) - Zwiększenie dostępności do zajęć wyrównawczych dla uczniów potrzebujących wsparcia w nauce oraz propagowanie idei pomocy koleżeńskiej w nauce (wolontariat) - Opracowanie i wdrożenie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć dodatkowych) 	<p>Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu</p>	<p>Gmina i Miasto Grójec Instytucje i organizacje społeczne</p>

9. Wdrażanie, zarządzanie i monitoring realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów

Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027"

9.1. Wdrażanie „Strategii ...”

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027” jest dokumentem otwartym, podatnym na zmiany wynikające z prowadzonego monitoringu zjawisk społecznych.

„Strategia ...” zostanie przyjęta w formie Uchwały Rady Miejskiej w Grójcu. Zmiany w „Strategii ...” inicjowane będą przez Burmistrza, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grójcu oraz grupy społeczno-gospodarcze uczestniczące w procesie wdrażania i realizacji „Strategii ...”. Proponowane zmiany w „Strategii ...” będą również podlegały uchwaleniu przez Radę Miejską.

Ponadto, w realizacji założeń „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027” można oczekiwać wsparcia i pomocy m.in. instytucji:

- Powiatowego Urzędu Pracy w Grójcu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu,
- Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Policji,
- placówek oświatowych z terenu gminy,
- placówek ochrony zdrowia z terenu gminy,
- placówek kultury, sportu i rekreacji,
- działających stowarzyszeń na rzecz rozwoju regionu.

9.2. Monitoring „Strategii ...”

Proponowany system monitoringu prac nad „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027” zakłada:

- składanie przez Burmistrza corocznych sprawozdań z realizacji „Strategii ...” (na podstawie danych statystycznych i innych informacji będących w posiadaniu: MGOPS, instytucji i organizacji oraz grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji „Strategii ...”).
- sporządzanie bilansu potrzeb Gminy i Miasta Grójec w zakresie pomocy społecznej oraz weryfikacja działań i zadań,
- weryfikacji konieczności zmiany zapisów „Strategii ...”.

Tabela 39. Monitoring realizacji „Strategii ...”

Cel	Proponowany wskaźnik
-----	----------------------

Stymulowanie rozwoju gminy pod kątem potrzeb społecznych	
cel operacyjny 1. Poprawa dostępności do infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych, odnowionych, zmodernizowanych użyteczności publicznej - Liczba powstałych obiektów sportowych, miejsc służących rekreacji, placów zabaw - Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i w mieszkaniach osób niepełnosprawnych
cel operacyjny 2. Profesjonalna pomoc społeczna i terapeutyczna dla mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeprowadzonych akcji zapoznających mieszkańców z możliwymi zagrożeniami dla zdrowia. - Liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych
	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie w obszarze szeroko rozumianej polityki społecznej
cel operacyjny 3. Doskonalenie systemu pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba beneficjentów M-GOPS - Liczba pracowników pomocy społecznej uczestniczących w szkoleniach
Prowadzenie aktywnej polityki prorodzinnej dla minimalizacji zjawisk dysfunkcyjnych	
cel operacyjny 1. Wspieranie rodziny w zaspokajaniu różnorodnych potrzeb materialnych i społecznych	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba rodzin objętych pracą socjalną - Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej - Liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba udzielonych porad - Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
cel operacyjny 2. Profilaktyka przeciw uzależnieniom i zwalczanie ich negatywnych skutków	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba i zakres realizowanych programów profilaktycznych - Liczba porad specjalistycznych dla rodzin dysfunkcyjnych - Liczba osób poddanych leczeniu uzależnień - Liczba rodzin w których występują problemy uzależnień objętych pomocą terapeutyczną
cel operacyjny 3. Przeciwdziałanie dysfunkcjom w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, - Liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne - Liczba porad specjalistycznych dla rodzin z problemem przemocy - Liczba przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Włączenie społeczne i aktywizacja mieszkańców	
cel operacyjny 1. Zapobieganie wyłączeniu społecznemu osób starszych	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba podmiotów i inicjatyw w zakresie wspomaganie osób starszych - Liczba osób korzystających z form wsparcia dla seniorów i niepełnosprawnych,
cel operacyjny 2 . Poprawa standardu życia osób z niepełnosprawnością	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w aktywizacji zawodowej, - Liczba osób chorych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej - Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi M-GOPS

cel operacyjny 3. Edukacja, rozwój i aktywizacja mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zorganizowanych zajęć dla uczniów - Liczba zrealizowanych programów edukacyjnych skierowanych do osób i rodzin
--	---

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Grójec na lata 2021-2027” minimum raz w roku poddawana będzie przeglądowi, podczas którego analizie poddany będzie proces realizacji celów: analiza działania/zadania. W przypadku zaistnienia nowych okoliczności powodujących konieczność zmian w dokumencie, zapisy w „Strategii ...” zostaną odpowiednio zaktualizowane i przedstawione Radzie Miejskiej w Grójcu do zatwierdzenia.

9.3. Potencjalne źródła finansowania

Podstawowymi źródłami środków, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów pomocy społecznej są:

- budżet państwa w realizacji zadań nałożonych na gminy ustawowo,
- środki wewnętrzne: budżety samorządów gminnych, powiatowych, wojewódzkich,
- środki zewnętrzne, m.in.: Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Fundusz Pracy,
- fundusze pomocowe Unii Europejskiej: Regionalny Program

Operacyjny

Województwa Mazowieckiego, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój, Program **Operacyjny Infrastruktura i Środowisko**,

- środki stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych.

Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy i Miasta Grójec w latach 2013-2019 (Źródło: dane GUS)	10
Tabela 2. Statystyki liczby ludności w gminie Grójec w latach 2013-2019	12
Tabela 3. Infrastruktura społeczna na terenie gminy	15
Tabela 4. Priorytety społecznych strategii unijnych	16
Tabela 5. Strategie polityki społecznej kraju	17
Tabela 6. Cele polityki społecznej województwa mazowieckiego	18
Tabela 7. Cele polityki społecznej powiatu grójeckiego.....	24
Tabela 8. Cele polityki Gminy Grójec	24
Tabela 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019	26
Tabela 10. Liczba rodzin, które uzyskały pomoc z M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019 według powodów jej udzielenia	27
Tabela 11. Praca socjalna wykonywana w M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019	28
Tabela 12. Instytucje pomocy społecznej, bezpieczeństwa i opieki prawnej w regionie	29
Tabela 13. Liczba rodzin i osób z terenu gminy Grójec objętych pomocą M-GOPS z powodu ubóstwa w latach 2013-2019.....	30
Tabela 14. Liczba osób z terenu gminy Grójec objętych pomocą M-GOPS w zakresie dożywiania w latach 2013-2019	30
Tabela 15. Liczba osób bezrobotnych w gminie Grójec w latach 2016-2019	31
Tabela 16. Liczba osób bezrobotnych według wieku	33
Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych według wykształcenia	34
Tabela 18. Rodzaje pomocy udzielonej bezrobotnym przez PUP w Grójcu a latach 2016-2019	34
Tabela 19. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu występowania zjawiska bezrobocia oraz wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w latach 2013-2019	35
Tabela 20. Liczba osób i rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu bezdomności w	35
latach	2014-2019
.....	35
Tabela 21. Zasób mieszkaniowy Grójec w latach 2013-2018	36
Tabela 22. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2013-2019	37
Tabela 23. Rodziny korzystające z poradnictwa specjalistycznego oferowanego na terenie gminy Grójec	38
w latach 2013-2019	38
Tabela 24. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa oraz korzystających z zasiłków rodzinnych z dodatkami, świadczeń alimentacyjnych z M-GOPS w latach 2013-2019	38
Tabela 25. Rodzaje świadczeń, z których korzystają poszczególne typy rodzin ze względu na liczbę dzieci w 2019 roku	39
Tabela 26. Liczba dzieci w pieczy zastępczej pobierających świadczenia z M-GOPS w Grójcu w latach 2013 – 2019	40
Tabela 27. Statystyka interwencji Policji dotyczącej przemocy w rodzinie w latach 2016-2019	42

Tabela 28. Liczba rodzin pobierających świadczenia z M-GOPS w Grójcu z tytułu wystąpienia zjawiska	
42 przemocy w rodzinie w latach 2013 – 2019	42
Tabela 29. Liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych z powodu występowania ..	
42 zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Grójec w latach 2013-2019	42
Tabela 30. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu występowania	
43 niepełnosprawności w rodzinie w latach 2013-2019	43
Tabela 31. Świadczenia pielęgnacyjne wypłacane przez M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019	45
Tabela 32. Usługi opiekuńcze świadczone przez pracowników M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019	45
Tabela 33. Liczba rodzin i osób w rodzinach pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu ..	
występowania długotrwałej choroby w rodzinie oraz osób, w latach 2013-2019	47
Tabela 34. Liczba osób pobierająca świadczenia z powodu występowania trudności po opuszczeniu ..	
zakładu karnego z M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019	53
Tabela 35. Statystyka przestępstw popełnianych na terenie gminy Grójec w latach 2016-2019	53
Tabela 36. Liczba rodzin pobierająca świadczenia z M-GOPS w Grójcu z powodu wystąpienia ..	
zdarzenia	
54 losowego w latach 2013-2019	54
Tabela 37. Analiza SWOT dla sytuacji społecznej w Grójcu	55
Tabela 38. Działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy i Miasta ..	
Grójec na lata 2021-2027	58
Tabela 39. Monitoring realizacji „Strategii ...”	67

Spis wykresów

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu Gminy i Miasta Grójec na 1 mieszkańca w zł w latach 2013-2019 ..	
(Źródło: dane GUS)	10
Wykres 2. Dynamika zmian liczby ludności w Grójcu na przestrzeni lat 2000– 2019	11
Wykres 3. Liczba ludności w gminie Grójec w latach 2013-2019	12
Wykres 4. Liczba ludności w gminie Grójec w roku 2019 według kryterium wieku i płci	12
Wykres 5. Procentowe zmiany liczby ludności według ekonomicznych grup wieku w Grójcu wieku na ..	
przeźreni lat 2013 – 2019	13
Wykres 6. Zmiany wskaźnika obciążenia demograficznego w latach 2013 – 2019 w gminie Grójec	13
Wykres 7. Saldo migracji ogółem i przyrost naturalny na terenie Grójec na przestrzeni lat 2013 – 2019 ..	
.....	
14	
Wykres 8. Liczba osób według rodzajów przyznania świadczeń z M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019 ..	
.....	
23	
Wykres 9. Główne powody przyznania pomocy społecznej przez M-GOPS w Grójcu w latach 2013-2019 ..	
.....	
24	
Wykres 10. Liczba osób bezrobotnych w gminie Grójcu w latach 2013-2019	30

Wykres 11. Liczba osób bezrobotnych według okresu pozostawanie bez pracy zarejestrowanych w PUP w Grójcu	30
Wykres 12. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” w gminie Grójec	39
Wykres 13. Liczba osób, dla których M-GOPS w Grójcu świadczył odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej w latach 2013-2019	44